وەقایعی کوردستان

ڕۆژنامەی ڕەسمیی هەرێمی کوردستانە - وەزارەتی داد دەری دەکات

ژمارە (٣٢٢) ساڵی بیست وچوار ١ ئاب ٢٠٢٤زایینیی ١٠ خەرمانان ٢٧٢٤ کوردی ٢٦ محرم ١٤٤٦ کۆچی

322

ڕێنمایی ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی تەندروستی ل ١

ڕێنمایی ستاندارده تەکینکیەکان بۆ تاقیگەکانی بۆماوەزانی پزیشکی

ڕێنمایی ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی ناوخۆ ١٣

هەمواری یەکەمی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٣

ڕێنمایی ژمارە (٨)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی ناوخۆ ١٤

هەمواری یەکەمی ڕێنمایی فراوانکردن گوندەکان و گواستنەوەی شوێنیان ژمارە(٢)ی ساڵی ٢٠٢٤

ڕێنمایی ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی ناوخۆ ١٥

ڕێنمایی ڕێکخستنی کاروباری پەناخوازان

ڕێنمایی ژمارە (١٠)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی ناوخۆ ٢٥

هەمواری سێیەمی ڕینمایی پلە بەرزکردنەوەی ئەفسەران و دانانیان لە پایەکان ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢١

ڕێنمایی ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی ٢٦

ڕێنمایی ماڵی حەوانەوە بۆ ژنانی بێ لانە

ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی دارایی و ئابووری ٢٨

تایبەت بە خەرجی دارایی شاند و سەفەر

ڕێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی (٢٠٢٤) وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی ٣١

هەمواری ڕێنمایی پێدانی چیمەنتۆ بۆ هاووڵاتیانی هەرێمی کوردستان ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢٢

بڕیاری ساڵی ٢٠٢٤ ئەنجومەنی دادوەری ٣٢

بەیانی ژمارە (٩ و ١٠)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی ناوخۆ ٣٣

بەیانی ژمارە (٧ و ٨)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی داد ٣٥

بەیانی ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو ٣٥

بەیانی ژمارە (١٢ و ١٣)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی ٣٦

بەیانی ژمارە (١٨)ی ساڵی ٢٠٢٤ وەزارەتی تەندروستی ٣٦

Address: Franswa Metran Cross
www.gov.krd/moj , www.yasaii.info

ناونیشان: هەولێر - چوارڕیانی فرەنسوا میتران - باڵەخانەی وەزارەتی داد
تەلەفۆن: ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥٠٨ - ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥٠٧ - ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥١٤

وقائع كوردستان

الجريدة الرسمية لأقليم كوردستان - تصدر من قبل وزارة العدل

العدد (٣٢٢) السنة رابعة وعشرون ١ أب ٢٠٢٤ م. ١٠ خەرمانان ٢٧٢٤ ك. ٢٦ محرم ١٤٤٦ هـ.

322

The Weekly Formal Newspaper of Kurdistan Region , Published by Ministry of Justice

فهرست المواضيع باللغة الكوردية فقط	ص
تعليمات رقم (٦) لسنة ٢٠٢٤ وزارة الصحة	١
تعليمات رقم (٧) لسنة ٢٠٢٤ وزارة الداخلية	١٣
تعليمات رقم (٨) لسنة ٢٠٢٤ وزارة الداخلية	١٤
تعليمات رقم (٩) لسنة ٢٠٢٤ وزارة الداخلية	١٥
تعليمات رقم (١٠) لسنة ٢٠٢٤ وزارة الداخلية	٢٥
تعليمات رقم (٧) لسنة ٢٠٢٤ وزارة العمل والشؤون الاجتماعية	٢٦
تعليمات رقم (٢) لسنة ٢٠٢٤ وزارة المالية والاقتصاد	٢٨
تعليمات رقم (١) لسنة ٢٠٢٤ وزارة التجارة و الصناعة	٣١
قرار لسنة ٢٠٢٤ مجلس القضاء	٣٢
بيان رقم (٩ و ١٠) لسنة ٢٠٢٤ وزارة الداخلية	٣٣
بيان رقم (٧ و ٨) لسنة ٢٠٢٤ وزارة العدل	٣٥
بيان رقم (٣) لسنة ٢٠٢٤ وزارة الزراعة والموارد المائية	٣٥
بيان رقم (١٢ و ١٣) لسنة ٢٠٢٤ وزارة العمل والشؤون الاجتماعية	٣٦
بيان رقم (١٨) لسنة ٢٠٢٤ وزارة الصحة	٣٦

No. 322 Date: August 1, 2024 - Vol.: 24

چاپخانەی شەهاب - هەولێر
٠٧٥٠ ٤٤٨ ٣٨٦٣

Address: Franswa Metran Cross
www.gov.krd/moj , www.yasaii.info

العنوان - أربيل - تقاطع فرانسوا ميتران - بناية وزارة العدل
تلفون: ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥٠٨ - ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥٠٧ - ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥١٤

وەزارەتی تەندروستی

ژمارە: ١٣٢٠٢ لە ٢٠٢٤/٦/١٢

پاڵپشت بە ماددەکانی (١٠٥) لە یاسای تەندروستی گشتی ژمارە (٨٩)ی ساڵی ١٩٨١ و مادده (٧) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی هەرێمی کوردستان- عێراق ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ و بە مەبەستی ئاسانکاری لە جێبەجێکردنی ئەم یاسایانەی سەرەوە بڕیاردرا بە دەرکردنی ئەم ڕێنماییەی خوارەوە.

ڕێنمایی ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٢٤

ڕێنمایی ستاندارده تەکینکیەکان بۆ تاقیگەکانی بۆماوەزانی پزیشکی

TECHNICAL STANDARDS FOR CLINICAL GENETICS LABORATORY

ماددەی (١): پێناسەکان:

أ- **هەرێم:** هەرێمی کوردستان

ب- **وەزارەت:** وەزارەتی تەندروستی

ت- **وەزیر:** وەزیری تەندروستی

ث- **بەڕێوەبەرایەتی:** بەڕێوەبەرایەتی تاقیگەکان لە وەزارەتی تەندروستی

ج- **پشکنینی تاقیگە:** پشکنینی تاقیگە ئاماژە بە پرۆسەیەکی پزیشکی دەکات کە لە تاقیگەدا ئەنجام دەدرێت بۆ یارمەتیدان لە دەستنیشانکردنی نەخۆشییەک یان حالەتێک، ئەم پشکنینانە شیکردنەوەی نمونەی جۆراوجۆر لە خۆ دەگرێت وەک خوێن، میز، شانەکان، یان شلەی تر لە لەش بۆ دۆزینەوەی نیشانەی دیاریکراو یان نائاسایی، ئەنجامەکانی ئەم پشکنینانە لە لایەن پزیشکانی پسپۆڕی تەندروستیەوە بەکاردەهێنرێن بۆ پشتڕاستکردنەوەی دەستنیشانکردن، چاودێریکرنی پێشکەوتنی نەخۆشی، دیاریکردنی پلانی چارەسەری گونجاو، یان هەڵسەنگاندنی کاریگەری چارەسەرەکان.

ح-**پشکنینی تاقیگەی بۆماوەیی (Genetic Laboratory Test):** بریتییە لە پشکنینێکی پزیشکی تایبەت، کە دی ئێن ئەی (**DNA**) یان ئار ئێن ئەی (**RNA**) شیدەکاتەوە بۆ دیارکردنی گۆڕانکاری یان گۆڕانکاری لە جینەکانی کەسێکدا، ئەم پشکنینانە دەتوانن زانیاری گرنگ دەربارەی پێکهاتەی بۆماوەیی کەسێک پێشکەش بکەن، لەوانە بوونی نەخۆشی بۆماویی دیاریکراو، مەترسی گەشەکردنی نەخۆشی دیاریکراو، یان ئەگەری گواستنەوەی نەخۆشییە بۆماوەییەکان لە باوانەوە بۆ نەوەکان، پشکنینی تاقیگەی بۆماوەیی دەتوانرێت بەکاربهێنرێت بۆ مەبەستی دەسنیشانکردن یان پێشبینیکردن، هەروەها بۆ دیاریکردنی کاریگەری ئەو چارەسەریانەی دیاریدەکرێن بە ئامانجی چارەسەری جینی نائاسایی بۆماوەیی.

ماددەی (٢): تێروانینێکی گشتی OVERVIEW

أ- **مەبەست لە ستانداردەکان (Purpose of Standards):** ئەم ستاندەردانە دانراون وەک ڕێسا کە تاقیگەکانی بۆماوەزانی پزیشکی دەبێت پەیڕەوی بکەن بۆ پێشکەشکردنی ئەنجامی بۆماوەیی دروست و باوەڕپێکراو کە گونجاو بێت لەگەڵ تەکنەلۆجیای ئێستا و ڕێکارە بەردەستەکان لەکاتی بەکارهێنانی لەکلینیکی خانەیی وجینۆمیك، بۆماوەزانی بایۆکیمیایی،وە گەردی بۆماوەیی وجینۆمیك.

ب- **کەمترین پێوەر (Minimal Criteria):**ئەم پێوەرانە کەمترین پێوەرن بۆ دامەزراندنی تاقیگەی بۆماوەزانی پزیشکی، تاقیگەکان دەتوانن ئەم پێوەرانە تێپەڕێنن.

ت- **پابەندبوونی تاقیگاکان (Adherence) :**پابەندبوون بەم ستاندەردە تەکنیکیانە بابەتێکی ناچاریە و ئارەزوومەندانە نیە.

ث- **جیاوازی قبوڵکراو (Acceptable Variations) :** چەندین جیاوازی قبوڵکراو هەیە لە میتۆدی پشکنینی بۆماوەیی، وردی هەموو ڕێکارەکان (**Accuracy & Precision**) پێویستە لە هەر تاقیگەیەکدا تۆمار بکرێت، ئەمە دەبێت چەسپاندنی ناوخۆیی وە یان ئاماژەدان بە ئەدەبیاتی بڵاوکراوەی گونجاو لەخۆبگرێت.

ج-**پشکنینی تایبەتمەند (Specialized Testing) :** پشکنینی تایبەتمەند (ئەم پشکنینانەی کە سنووردارە بە یەک یان چەند تاقیگەیەک) پێویستە زۆر بە ڕێک وپێکی و بە دروستی تۆمار بکرێت، تاکو پاساوی بەکارهێنانەکەی گونجاو و کاریگەر بێت.

ح-**پێداچوونەوە بە ستاندەردەکان (Maintenance of standards) :** ئەم ستاندەردانە بە شێوەیەکی خولی پێداچوونەوەیان بۆ دەکریتەوە، بۆ دڵنیابوون لە تایملاینەکان کە لەم بوارەدا بە خێرایی گەشە دەکات.

ماددەی (٣): کارمەندی پێویست بۆ تاقیگای بۆماوەزانی (Personnel Policies)

أ- تاقیگەی پزیشکی بۆماوەزانی دەبێت لایەنی کەم (٣) شوێنی کارکردنی کارمەندانی هەبێت.

١-بەڕێوەبەری تاقیگە.

٢- سەرپەرشتیاری تاقیگە/ بەڕێوەبەری بەش.

٣- کارمەندانی تاقیگا.

ب- لێهاتوویی کارمەندان و ئەرکانیان (**Personnel Qualification and Responsibilities**)

١**-**بەڕێوەبەری تاقیگە (**Laboratory Director**)

أ- جۆری پسپۆریەکەی (لێهاتوویی) (**Qualifications**) :بەڕێوبەری تاقیگەکان کە پشکنینی بۆماوەزانی ئەنجام دەدەن دەبێت بەلایەنی کەم یەکێک لەم (٣) لێهاتوویانەی خوارەوەیان تێدا بێت:

١- دەرچووی کۆلێژی پزیشکی بێت و مۆڵەتی کارکردنی پزیشکی هەبێت وە بڕوانامەی بۆردی پزیشکی هەبێت لە بواری نەخۆشیزانی.

٢- دەرچووی کۆلیژی پزیشکی بێت و مۆڵەتی کارکردنی پزیشکی هەبێت و بڕوانامەی دکتۆرا یان ماستەری هەبێت لە نەخۆشیزانی پزیشکی (توێژینەوەی هەبێت لە بواری بایۆلۆجی گەردی و بۆماوەزانی **Molecular & Genetics**) یان بە لایەنی کەم (١) یەك ساڵ ئەزموونی هەبێت لە بواری بایۆلۆجی گەردیلەیی و بۆماوەزانی.

٣-دەرچووی کۆلیژی پزیشکی بێت و مۆڵەتی کارکردنی پزیشکی هەبێت و بڕوانامەی دکتۆرا یان ماستەری هەبێت لە بواری بایۆلۆجی گەردیلەیی و بۆماوەزانی پزیشکی.

٢-**ئەرکەکان** (**Responsibilities**) :بەڕێوەبەری تاقیگە کە پشکنینی بۆماوەیی گەردیلەیی ئەنجام دەدات بەرپرسیار دەبێت لە ئەنجامدانی پرۆسەی گشتی و بەڕێوەبردنی تاقیگاکە، کە ئەم ئەرکانەی خوارەوە لەخۆ دەگرێت:

أ- دڵنیابوون لە کوالیتی هەموو لایەنەکانی پشکنینەکان و ڕاپۆرتی ئەنجام بۆ هەر پشکنینێک لە تاقیگەدا ئەنجام دراوە.

ب- پێداچوونەوەی ئەنجامی پشکنینەکان و لێکدانەوەیان پێش راپۆرتکردنی ئەنجامی پشکنینەکان و ئەگەر پێویست بوو واژووکردنی ڕاپۆرتی پشکنینەکان یان پێشکەشکردنی بەڵگەنامەی تر بۆ پێداچوونەوە لەسەر ئەنجامی پشکنینەکان.

ت- دڵنیابوون لەوەی کە دۆخی فیزیکی و ژینگەیی تاقیگاکە گونجاوە و سەلامەتە.

ث- دامەزراندنی ژمارەیەکی پێویست لە کارمەندانی تاقیگە لەگەڵ فێرکردنی بەردەوام و ئەزموون و ڕاهێنانیان و لێهاتووی گونجاویان هەبێت، کە پێویستن بۆ ئەنجام دانی پشکنینی نەخۆش.

ج- دڵنیابوون لە پابەندبوون بە مەرج و ڕێسا کارپێکراوەکان.

ح- دڵنیابوون لە بەڵگەنامەی راستی و دروستی هەر پشکنینێکی بۆماوەیی گەردیلەیی کە تاقیگە ئەنجامی دەدات.

خ- دڵنیابوون لە سیاسەتی پاراستنی نمونەی نەخۆش کە گونجاو بێت لەگەڵ کوالێتی تاقیگا و هەڵسەنگاندنی چالاکیەکانی.

د- سەرپەرشتیاری تەکنیکی بەڕێوەبەری بەش (**Section Director / Technical Supervisor**)

١- جۆری پسپۆرییەکان (لێهاتوویی) (**Qualifications**) : بەڕێوەبەری بەشەکان یان سەرپەرشتیارانی تەکنیکی تاقیگاکان کە پشکنینی بۆماوەیی گەردیلەیی ئەنجام دە دە ن پێویستە لە لایەنی کەم یەکێک لەم لێهاتووییانە یان هەبێت:

أ- پزیشکی پسپۆر بێت (٢) دوو ساڵ ڕاهێنان یان ئەزموونی لە زانستی بایۆلۆجی گەردیلەیی یان بۆماوەزانی هەبێت.

ب- بڕوانامەی دکتۆرای بەدەست هێنا بێت لە بواری بایۆلۆجی یان زانستی تاقیگەی پزیشکی و (٢) دوو ساڵ ڕاهێنان یان ئەزموون لە پشکنینی بۆماوەیی گەردیلەیی.

ت- بڕوانامەی دکتۆرای بەدەست هێنا بێت لە بواری بۆماوەزانی گەردیلەیی لەگەڵ (١) یەك ساڵ ڕاهێنان یان ئەزموون لە پشکنینی بۆماوەیی گەردیلەیی.

٢- ئەرکەکان (Responsibilities) :بەڕێوەبەری بەش یان سەرپەرشتیاری تەکنیکی تاقیگە کە پشکنینی بۆماوەیی ئەنجام دەدات، دەبێت بەرپرسیار بێت لە چاودێری تەکنیکی و زانستی تاقیگەکان ، بەڕێوەبەری بەش کە پشکنینی بۆماوەیی گەردیلەیی ئەنجام دەدات بەرپرسیار دەبێت لە:

أ- دیاریکردنی شێوازی پشکنینی گونجاو بۆ بەکارهێنانی کلینیکی ئەنجامی پشکنینەکان.

ب- دڵنیابوونەوە یان دامەزراندنی تایبەتمەندییەکانی ئەنجامدان بۆ هەر پشکنینێک یان سیستەمی پشکنین.

ت- دامەزراندنی بەرنامەیەکی دڵنیایی جۆری گونجاو، وە دڵنیابوون لە کوالیتی ئەنجامدانی پشکنینەکان بە درێژایی پرۆسەی پشکنینی تاقیگەیی.

ث- چارەسەرکردنی کێشە تەکنیکیەکان.

ج- دڵنیابوون لە هەموو کردارە پێویستەکانی چاکردنەوە یان ڕاستکردنەوە ئەنجام بدرێت پێش ئەوەی ئەنجامەکانی پشکنینی نەخۆش ڕاپۆرت بکرێت.

ح- هەڵسەنگاندنی گونجاو بۆ داواکاریەکانی پشکنین لە کاتی بەکارهێنانی پشکنینی پزیشکی چاوەڕوانکراو.

خ- ڕێکخستن و ئامادەکردنی فۆرمی داواکاری پشکنین.

د- سەرپەرشتیکردنی تەکنیکی تاقیگا بۆ پشکنینە بۆماوەییەکان.

ذ- کارمەندانی تاقیگا (**Testing Personnel**)

١- جۆری پسپۆرییەکان (لێهاتوویی) (**Qualifications**) :ئەو کارمەندانەی کە پشکنینی بۆماوەیی گەردیلەیی جۆری ئاڵۆز ئەنجام دەدەن دەبێت لانی کەم یەکێک لەم لێهاتووویانەی خوارەوەی هەبێت:

أ- بڕوانامەی دکتۆرا، ماستەر، یان بەکالۆریۆسی بەدەست هێنا بێت لە پسپۆری بایۆلۆجی یان کلینیکی زانست لە دامەزراوەیەکی باوەڕپێکراوەوە.

ب- تاقیگەکان دەبێت دڵنیابن لەوەی کە کارمەندان ڕاهێنانی پێویستیان وەرگرتووە، لەوانە لەسەر ڕاهێنانی پیشەیی و نیشاندانی لێهاتوویی لە پشکنینی بۆماوەیی گەردیلەیی زۆر ئاڵۆزدا پێش ئەنجامدانی پشکنینی نەخۆش.

٢- ئەرکەکان (Responsibilities) : ئەو کارمەندانەی کە پشکنینی بۆماوەیی ئەنجام دەدەن دەبێت پابەندی ڕینماییەکان، ڕێکارەکان و پرۆتۆکۆلەکانی تاقیگە بن، کە ئەمانە لەخۆ دەگرێت وەک دڵنیایی جۆری، ڕاپۆرتکردنی ئەنجامەکان، دۆکیومێنتەکان، و دیاریکردنی کێشە و چارەسەرکردنیان، چونکە ئەو پێداویستیانە کەمترین داواکارین، ئەم تاقیگایانەی کە پشکنینی بۆماوەیی ئەنجام دەدەن دەبێت پشکنینەکان هەڵ بسەنگێنن، بۆ دەست نیشان کردن ئایا زانیاری زیاتر، ڕاهێنان یان شارەزایی پێویستە بۆ جێبەجێکردنی ئەرکی هەر بابەتێک کە لەسەرەوە ئاماژەی پێکراوە.

٣- ژمارەی کارمەندان (Staff Size) : کارمەندی شیاوی گونجاوی پێویست کە توانای ئەنجامدانی پشکنینی ئاڵۆزیی بەرزی هەبێت بۆ دڵنیابوون لە دروستی ئەنجامەکان لەگەڵ بەجێهێنانی خێرا و لێهاتوویی پشکنینەکان و ڕاپۆرتکردنی ئەنجامەکان.

ماددەی (٤): سیاسەتە گشتیەکان (GENERAL POLICIES)

١- سەرچاوە و ئاسانکاریەکانی (Resources and Facilities)

أ- شوێنی تاقیگە و ئامێری بەکارهاتوو، ئاسانکاریەکان و پێداویستیەکان پێویستە دابین بکرێن بۆ دڵنیابوون لە سەلامەتی و پێشکەشکردنی باشترین و دروسترین ستاندارد.

ب- ئامێری بەستراو بە پلەی گەرمی وەکو ساردکەرەوە، بەفرگر (نایترۆجینی ستاندارد، ئەلترالۆو، یان شل) ، ئینکوباتۆرەکان، ژوورەکانی تێکەڵکردن، حەمامە ئاوییەکان، ئامێری **PCR**، هتد دەبێت بەجۆرێک پارێزگاری لێبکرێت و چاودێری بکرێن کە پلەی گەرمی گونجاو بۆ هەڵگرتن یان مامەڵەکردن لەگەڵ هەر جۆرە کاراکتەرێک یان نمونەیەکدا جێبەجێ بکرێت. چاودێریکردن دەبێت ئەنجام بدرێت و بەڵگەی لەسەر بکرێت وەک لەلایەن بەڕێوەبەری بەشی/سەرپەرشتیاری تەکنیکییەوە، بە ئارەزووی خۆیان. بە هەمان شێوە، ئەو ئامێرانەی کە پێویستیان بە کەش وهەوای دەستکاریکراو هەیە دەبێت چاودێری بکرێن و بەڵگەیان لەسەر بکرێت بۆ چڕیی گازی (واتە، **CO_2**، **O_2**، **N_2**) لە ماوەی گونجاودا وەک ئەوەی بە ئارەزووی بەڕێوەبەری تاقیگە دیاری کراوە.

ت- تاقیگە دەبێت پابەند بێت بە هەموو هێماکانی سەلامەتی پەیوەندیدار بۆ دڵنیابوون لە مامەڵەکردنی سەلامەتی لە ماددە کیمیاییەکان، تیشکدەرەکان، بایۆلۆژییەکانی **DNA**ی پێکەوەلکاو، نمونەی خوێن یان شانە/شلەکانی تری مرۆڤ، و بۆ دڵنیابوون لە فڕێدانی دروستیان وەک لە ڕێسا ناوخۆییەکاندا دیاری کراوە.

ث- گشت تاقیگەکانی بۆماوەزانی پزیشکی داواکراون بۆ بەشداریکردن لە پشکنین بەدواداچوونی تاقیگەیی ڕاسپێردراو وەک پێویست، بەپێی ڕێنماییەکانی وەزارەتی تەندروستی لە ژێر چاودێری لیژنەکانی پشکنین و بە دواداچوون.

ج- پێویستە هەموو پێداویستیەکانی تاقیگە بپارێزرێن و چاودێری پێشوەختە بکەن لە کاتی خۆی. تۆماری ئەم جۆرە چاککردنەوە دەبێت بەلایەنی کەمەوە بۆ دوو ساڵ بپارێزرێن. هەندێک لە تاقیگەکان ڕەنگە ئەمە هەڵبژێرن بۆ پاراستنی ئەم تۆمارانە بۆ ماوەیەکی درێژتر بۆ ئاسانکاری چارەسەرکردنی کێشەکان. ئاسانکاری پێویست بۆ هەڵگرتنی تۆمار پێویستە بەردەست بێت لە تاقیگا.

ح- تاقیگای بۆماوەزانی پزیشکی دەتوانێت خزمەتگوزارییەکانی تاقیگای بۆماوەزانی تر بەکاربهێنێت. لەم حاڵەتەدا تاقیگەی بەڵێندەرایەتی لاوەکی دەبێت هەموو ڕێسا و ستانداردە کارپێکراوەکانی وەزارەتی تەندروستی جێبەجێ بکات. سەرەڕای ئەوەش، پێشنیار دەکرێت کە تاقیگەی

بەڵێنـدەرایەتی لاوەکـی ئەو سـتانداردانە بەدی بکـات کە لەم بەڵگەنـامەیەدا هـاتووە. ناسـنامەی تاقیگەی بەڵێندەرایەتی لاوەکی و ئەو بەشەی توێژینەوەکە کە بەرپرسیارە لێی دەبێت بە ڕوونی لە ڕاپۆرتەکەدا ئاماژەی پێبدرێت.

٢- نمونەکان و زانیاری وەرگرتن (Specimens and Intake Information)

أ- نمونەی سـەرەتایی کە دەگـاتە نـاو تـاقیگەکە دەبێـت لانـی کەم دوو زانیـاری تێـدابێت، لەوانە نـاوی نەخۆشەکە، بەرواری لەدایکبوون، ژمارەی نەخۆشخانە، ژمارەی تاقیگە یان ناسێنەرێکی بێهاوتای تر لەخۆ بگرێت. ڕێکەوتی وەرگرتنی نمونە، پێویستەکانی نمونە ئەوانە هەموویان دیاری بکرێن.

ب- گواستنەوەی نمونەیی و مامەڵەکردن دەبێت بەپێی ڕێنماییە دامەزراوەکان بێت لەگەڵ تێگەیشتنی دەربڕین کە هەر شانەیەکی مرۆڤ و شلەمەنیەکان لەوانەیە ببنە هۆکاری نەخۆشییە مایکرۆبیەکان.

ت- زانیاری وەرگرتن کە هاوپێچ دەکرێت لەگەڵ نمونەکە، پێویسـتە زانیـاری کلینیکـی پێویسـت لەخـۆ بگرێت بۆ دڵنیابوون لە پشکنینی گونجاو و ورد و لێکدانەوەی ئەنجامەکان.

١- کاتێک تۆماری گونجاو دەبێت ئەو بەروارە لەخۆ بگرێت کە هەر نمونەیەک لە نەخۆش وەرگیـراوە و ئەو بەروارەی کە لە تاقیگا وەرگیراوە، هەروەها ژمارە و بارودۆخی جۆرایەتی نمونەکە.

٢- زانیـاری نەخـۆش دەبێـت هـاوپێچی نمونەکـان بکرێـت کە پێویسـتە نـاوەکە لەخۆبگرێـت، بەرواری لەدایکبـوون، ڕەگەز، کـات و بەرواری وەرگـرتن، جـۆری نمـونە، نـاوی پزیشـکی لێپرسـراو کە داوای پشکنینەکە دەکات (لەگەڵ ناونیشان، تەلەفۆن، یان هەر زانیاریکی تـر ، جـۆری پشـکنینی داواکـراو، ئاماژە بۆ پشکنینی داواکراو، و ئەگەر پەیوەندی هەبێت زانیاری رەگەز و نەتەوە و نازناو لە خۆ بگرێت.

أ- شـێوازەکانی کـۆکردنەوە و مـامەڵەکردن و پرۆسێسـکردنی نمـونە دەبێـت ڕێگـری لە پیسـبوون، دەستکاریکردن یان گۆرینەوە بکات.

ب- لە تاقیگە دەبێت نمونەی نەخۆشەکە بمێنێتەوە تا هەموو پشـکنینەکان تەواو دەبێـت و ڕاپـۆرتەکە ئیمزا دەکرێت.

ت- نمونەی نەخۆشەکان دەتوانرێت دووبارە بەکار بهێنرێـت بـۆ کـۆنترۆڵی جـۆری و دڵنیـایی جـۆری و مەبەستەکانی گەشەسەندنی پشکنینی تاقیگەیی.

٣- وەرگرتنی نمونە و زانیاری وەرگرتن (Patient Information and Sample Collection)

أ- فۆرمەکانی داواکراو، زانیاری وەرگرتن فۆرمی رەزامەندی پێویستە زانیاری پێویست لەخۆبگرێت بۆ ئەنجامدانی پشکنینی داواکراو.

ب- جۆرەکـانی نمـونەی قبـوڵکراو، ڕێوشـوێنەکانی کـۆکردنەوە، و پرۆتۆکۆلەکـانی گواسـتنەوە، لەسـەر بنەمای ئەزموونی بڵاوکراوە یان ناوخۆیی، پێویستە پێناسە بکرێن بۆ ئەوەی بە ئاسـانی دەسـتیان پێ بگات.

ت- پێوەرە نووسراوەکان بۆ وەرگرتن یان ڕەتکردنەوەی نمونەکان دەبێت جۆرەکانی نمونەی گونجاو و قبوڵکراو دیاری بکات (ڕەنگە جیاواز بێت بەپێی پشکنینەکان) و گۆڕاوەکان کە دەتوانن کاریگەرییان هەبێت لەسەر قبوڵکردن (بۆ نمونە، بڕی کەم، بەرکەوتن بە پلەی گەرمی زۆر، دژە خرۆشانی خوێنی نەگونجاو).

٤- پرۆسەی ئەنجامدانی پشکنین و هەڵگرتنی نمونە (Specimen Processing and Storage)

أ- پرۆتۆکۆلی پشکنین بۆ ئامادەکردنی نمونە پێویستە دۆکیومێنت بکرێت، وە هەروەها پێوەرەکانی کوالێتی و چەندایەتی و مەرجی خەزنکردن و جێگیری لەخۆ بگرێت.

ب- تاقیگای بۆماوەزانی دەبێت ستانداردی کارپێکردنی تایبەت دابرێژێت سەبارەت بە کۆگا کردنی گۆنجاو بۆ نمونەکانی تاقیگا. مەرجەکانی کۆگاکردن لەوانەیە جیاواز بێت بەگوێرەی جۆری نمونە بۆ دووبارەکردنەوەی پشکنینەکان لە کاتی پێویست.

٥- تۆماری نەخۆش (Patient Records)

أ- تۆمارەکانی پشکنینی پێشوی نەخۆش کە لە ناو تاقیگەدا ئەنجام دەدرێت دەبێت بەردەست بێت بۆ بەڕێوەبەری بەش/سەرپەرشتیاری تەکنیکی.

ب- تۆماری نەخۆش پێویستە هەردوو ناوی نەخۆش و ناسێنەری دووەمی هەبێت (ژمارەی ناسێنەری تاقیگە).

ت- پێویستە تۆمارەکان بە شێوەیەک بپارێزرێن کە دڵنیایی لە پاراستنی نهێنی و دەستڕاگەیشتن بکات، وەک ئەوەی یاسا و ستانداردە پیشەییەکان داوایان لێدەکات.

ث- ئەو زانیاریانەی کە لە تۆماری نەخۆش هەیە دەبێت بپارێزرێن بۆ ماوەیەکی دیاریکراو وەک داواکراوە لەلایەن یاسا ناوخۆییە دیاریکراوەکان و ستانداردە پیشەییەکانی تر. بە گشتی، تۆمارە گرنگەکانی پشکنینەکانی بۆماوەیی دەبێت بۆ ماوەی (٢٠) ساڵ بپارێزرێن. ئەگەر کۆپی بکرێت دەبێت هاوچشنی کۆپی یەکەم بێت بێ گۆڕانکاری.

ج- پێویستە سیستەمی کۆمپیوتەری تاقیگەی پەسەند کراوبێت بۆ دڵنیابوون لە کارکردنی گونجاو لە هەموو لایەنەکانی تاقیگە، سیستەمێکی پارێزراو لەخۆدەگرێت کە پارێزگاری لە نهێنی نەخۆش بکات، هەردوو هاردوێر و سۆفت وێرەکان دەبێت بە شێوەیەکی گونجاو بپارێزرێن و نوێ بکرێنەوە وەک پێویستە بۆ پاراستنی کارکردنی تاقیگە.

٦- کوالیتی کۆنترۆڵ /دڵنیایی جۆری/ بەرەو پێشبردن (Quality Control/ Assurance/ Improvements)

أ- هەر تاقیگەیەک دەبێت پلانی بەڕێوەبردنی سیستەمی دڵنیایی جۆری هەبێت، کە کۆنترۆڵی جۆرایەتی و دڵنیایی جۆری و باشترکردنی کوالێتی لە خۆ دەگرێتەوە، بۆ دڵنیابوون کە هەموو شلەمەنیەکان و کیتی تاقیگا، ئامێرەکان، و کارمەندەکان لە ئاستی گونجاودا کار دەکەن.

ب- هەر تاقیگەیەک دەبێت بەلایەنی کەمەوە بەشداری لە (١) یەک پرۆگرامی پشکنینی لێهاتوویی دەرەکی بۆ هەر میتۆدێکی پشکنینی پەیوەندیدار بکات.

ت- بەڕێوەبەری بەش/سەرپەرشتیاری تەکنیکی و کارمەندانی تەکنیکی دەبێت بەشداری لە خوێندنی بەردەوامی پەیوەندیدار بە چالاکییەکانی تاقیگەدا بکەن. چالاکییەکانی خوێندنی بەردەوام دەبێت بەڵگەدار بن. پێویستە کارمەندانی تاقیگە پابەندی ڕێنمایی کۆمپانیا بەرهەمهێنەرەکان بن بۆ کیتە بازرگانیەکان. بەڕێوەبەری بەش/سەرپەرشتیاری تەکنیکی پێویستە هەر گۆڕانکارییەکی پرۆسەیی لە ڕێنماییەکانی بەرهەمهێنەرەکان ڕاست بکاتەوە.

ث- کیت و شلەمەنیەکان **Reagents and/ or solutions** : کیت و شلەمەنیەکانی تاقیگا پێویستە بە شێوەیەکی گونجاو بناسرێن لەگەڵ ناوەڕۆک و زانیاری تری، بەرواری ئامادەکردن، مەرجەکانی هەڵگرتن، و بەرواری بەسەرچوونی. ئەگەر گونجاو بێت زانیاری دەربارەی هەڵگرتن و بەرواری بەسەرچوون هەروەها پێویستە پرۆتۆکۆلی ئامادەکردنی بنوسرێت.

ج- پێویستە چاودێری کیت و شلەمەنیەکانی تاقیگا بکرێت بۆ پیسبوون. پێویستە شلەمەنی نمونەیی خانەکان تاقیبکرێنەوە بۆ دڵنیابوون لەوەی کە پشتگیری لە گەشەی ئەو خانە تایبەتانە دەکەن کە بڕیارە بۆیان بەکاربهێنرێن.

٧- **ڕێبەری ڕێکارەکانی ستانداردی کارپێکردن (SOPs)**: پێویستە ئەو ڕێبەرانە کە ڕێکار و سیاسەتەکانی تاقیگاکە دیاری دەکەن دابمەزرێنرێن و دواتر بەلایەنی کەمەوە دوو ساڵ جارێک پێداچوونەوەی بۆ بکرێت لەلایەن بەڕێوبەری بەش/ سەرپەرشتیاری تەکنیکی. لەگەڵ ئەوەشدا، هەموو ڕێکارە نوێکان و گۆڕانکاریە گرنگەکان بۆ ڕێوشوێنی بەردەست پێویستە پێداچوونەوەی بۆ بکرێت.

٨- **ناونان** Nomenclature: لە کاتی گونجاودا، تاقیگەکان پێویستە ناوی ستانداردی قبوڵکراو بەکاربهێنن بۆ وەسفکردنی ئەنجامەکانی پشکنینی بۆماوەیی.

٩- **ئاستەکانی گەشەکردنی پشکنینی دەستنیشانکردن** Levels of Development of a Diagnostic Test

أ- توێژینەوە و بەرەو پێشچوون **(Research and Development)**: کاتێک تاقیگەیەک پەرەپێدانی پشکنینی نوێ ئەنجام دەدات، ئاستی یەکەمی پشکنین دەبێت پرۆسەیەکی پێکهێنراو و هەنگاو بە هەنگاو بێت بۆ جێبەجێکردنی پێویستی بە بەڵگەنامەکردنی سەلماندنی شیکردنەوە و تایبەتمەندییەکانی ئەنجامدان (هەستیاری، تایبەتمەندی و زاوزێکردن) لە بەرنامە نوێیەکە.

ب- توێژینەوەو دەستنیشانکردن **(Investigational Studies)**: تاقیگاکان لەوانەیە بەڵێن بدەن بۆ دامەزراندنی ئامرازی کلینیکی، هەروەها پەسندکردنی تەکنەلۆجیا یان کارنامە بە راوێژ کردن لەگەڵ پزیشکەکان بۆ ئەوەی توێژینەوەی تایبەت بە پشکنینەکان لەم ئاستەدا ئەنجام بدەن و هەر راپۆرتێکی ئەنجامەکان پێویستە بە پێوانەکانی راپۆرتی پزیشکی تێپەر بن و زانیاری تەواو لە خۆبگرن سەبارەت بە سروشتی دەست نیشانکردن بۆ پشکنینەکان.

ت- پشکنینی پزیشکی پەسەندکراو (**Accepted Clinical Test**) : ئەمە سێیەم و کۆتا ئاستی پشکنینە کە لەلایەن تاقیگەی پزیشکی بۆماوەیی ئەنجام دەدرێت، لەم ئاستەدا پشکنینەکە لەلایەن بڵاوکراوەی پێداچوونەوەی هاوتاکان پەسەند کراوە بە پێداچوونەوەی پەسندکراو لە دەرەوە، وەک ئەوەی پێویست بێت بۆ پشکنین بۆ نەخۆشییە دەگمەنەکان، مێتۆدەکان بە روونی و بە شێوەیەکی زۆر بەکارهێنراون. هەموو ئەنجامە راگەیەنراوەکان پێویستە بە گوێرەی پێداویستیەکان بێت.

١٠- **تێڕوانینێکی گشتی بۆ چەسپاندنی پشکنین** (**Test Validation Overview**): هەر تاقیگەیەک بەرپرسیارە لە چەسپاندنی هەر پشکنینێکی نوێ پێش هێنانە ناو بەکارهێنانی کلینیکی. چەسپاندن پێویستە بۆ پشکنینە پەرەپێدراوەکانی تاقیگە، یان ماددە بڕوانامەدارەکان کە لە ناوخۆدا دەستکاری کراون. ڕەنگە کیتە بازرگانییەکان تەنیا پێویستیان بە داتای پشتڕاستکردنەوەی سنووردار هەبێت ئەگەر ڕێنماییەکانی بەرهەمهێنەران بەبێ دەستکاریکردن جێبەجێ بکرێن.

أ- چەسپاندنی پشکنینی کلینیکی دەبێت ئەمانە لەخۆ بگرێت:

١- پێداچوونەوە بە ڕێنماییە پیشەییەکان و بابەتی پەیوەندیدار.

٢- ئەنجامدان و هەڵسەنگاندنی توێژینەوەکانی پەیوەندی شیکاری و کلینیکی لەناو تاقیگەدا بۆ دامەزراندنی ڕەوایەتی.

٣- دەستنیشانکردنی سنووردارکردنی پشکنین.

٤- دیاریکردنی ئەو گۆڕاوانەی کە دەبێت چاودێری بکرێن بۆ پاراستنی ئاستێکی بەرزی ئەدای کار.

٥- کۆکردنەوەی زانیاری دەربارەی سوودی کلینیکی پشکنین بۆ ئاگادارکردنەوەی نەخۆش و دابینکەران لە بەکارهێنانی شیاوی پشکنین.

٦- دەستنیشانکردن و چارەسەرکردنی پرسە ئەخلاقی و یاسایی و کۆمەڵایەتیە پەیوەندیدارەکان.

ب- بۆ هەندێک لە بەکارهێنانەکانی پشکنین، ڕەنگە بۆشایی لە زانیاریدا هەبێت، و ئەم بۆشاییانە پێویستە دەستنیشان بکرێن. تاقیگە پێویستە پاساو بۆ پێشکەشکردنی پشکنینەکە لە شوێنێکی کلینیکیدا بە پشتبەستن بەو زانیاریانەی کە ئێستا لەبەردەستدان، دابین بکات.

ت- ڕەوایەتی پشکنینی بۆماوەیی

١- ڕەوایەتی شیکردنەوەی پشکنینی بۆماوەیی توانای ئەو پێناسە دەکات بۆ پێوانی ئەنالیتێکی دیاریکراو یان دیاریکردنی جۆرە نەخۆشییەکان لە جۆری نمونەکانی نەخۆش بۆ بەکارهێنان بە شێوەیەکی کلینیکی، هەر تاقیگەیەک بەرپرسیارە لە ڕاستکردنەوەی هەر میتۆدێکی پشکنین.

٢- گرنگە کە ڕێکارەکانی کۆنترۆڵکردنی کوالیتی پشکنین دابمەزرێنرێن و پەیڕەو بکرێن و بەڵگەیان لەسەر بکرێت لە کاتی هەڵسەنگاندنی ڕەوایەتی شیکاریدا.

ث- هەستیاری پشکنین: بریتییە لە ڕێژەی ئەو نمونە بایۆلۆژیانەی کە ئەنجامی پشکنینەکەیان پۆزەتیڤە (واتە دۆزینەوەی نائاسایی) کە بە دروستی وەک پۆزەتیڤ پۆلێنکراون.

ج- تایبەتمەندی شیکاری: بریتییە لە ڕێژەی ئەو نمونە بایۆلۆژیانەی کە پشکنینی نێگەتیڤیان هەیە کە بە دروستی وەک نێگەتیڤ پۆلێنکراون. هەروەها تایبەتمەندی شیکاری بە بەکارهێنانی نمونەکان دیاری دەکرێت کە ئەنجامی پشکنینیان ناسراوە. یانیش، دەتوانرێت نمونەکانی دانیشتوانی ئامانج تاقیبکرێنەوە لەگەڵ هەموو ئەنجامە پۆزەتیڤەکان کە بە شێوازی ئاماژە پشتڕاستکراونەتەوە وەک پۆزەتیڤی ڕاستەقینە

ح- ڕەوایەتی کلینیکی: ڕەوایەتی کلینیکی پشکنینی بۆماوەیی توانای خۆی بۆ ناسینەوەی ئەو کەسانە پێناسە دەکات کە نارێکی یان فینۆتایپی سەرنجڕاکێشیان هەیە (یان پەرەیان پێدەدەن). بۆ ئەم هەڵسەنگاندنە، پێویستە نارێکی گرنگ لەگەڵ ئەو ژینگە کلینیکیەی کە پشکنینی تێیدا جێبەجێ دەکرێت، پێناسە بکرێت.

خ- هەستیاری کلینیکی: هەستیاری کلینیکی پشکنینی بۆماوەیی بریتییە لە ڕێژەی ئەو کەسانەی کە فینۆتایپی سەرنجڕاکێشیان هەیە (یان پەرەیان پێدەدەن) و ئەنجامی پشکنینیان پۆزەتیڤە.

د- تایبەتمەندی کلینیکی: تایبەتمەندی کلینیکی پشکنینی بۆماوەیی بریتیە لە ڕێژەی هەموو ئەو کەسانەی کە کاریگەرییان لەسەر نەبووە کە لەلایەن پشکنینە پێشنیار کراوەکە وەک نێگەتیڤ دەستنیشانکراون.

١١- مێتۆدی پشکنین Assay Methodology

أ- بۆ دڵنیابوون لە سەلماندنی شێوازەکانی پشکنین پێویستە تاقیگەکان کۆمەڵێک گرفت چارەسەر بکەن کە لەم بەشانەی خوارەوەدا دیاری کراون. ڕێوشوێنی شیکاری ورد دەبێت ئەم زانیاریانەی خوارەوە لە خۆ بگرێت و بپارێزرێت بۆ ڕەنگدانەوەی کرداری تاقیگەیی:

١- بنەماکانی میتۆدی پشکنین.

٢- زانیاری لەسەر سەرچاوەکان، ئامادەکردن و هەڵگرتنی ڕێکخستنەوەی سەرەکی.

٣- پێوانەکردن و کردارەکانی پێوانەکردن کە تێیدا کارپێکراون.

٤- باسێک لە چۆنیەتی ژماردنی ئەنجامەکان و ڕاپۆرتکردن (بۆ نمونە وەک هەمەجۆری نەخۆشیی دیاریکراو ، ئەرێنی بەرامبەر نەرێنی، گۆڕینێکی بەردەوام).

٥- پارامیتەرەکانی دڵنیایی جۆری و سنووره پەسەندەکان.

٦- ئامادەکردن و تایبەتمەندی و بەکارهێنانی کۆنترۆڵ.

٧- جۆر و ڕێژەی هەڵسەنگاندنەکانی پرۆسەی دڵنیایی جۆری.

٨- پێوانەکانی دووبارە بەرهەم هێنانەوەی نێوان دەست پێکردنی پشکنینەکان.

٩- پێوانەی درێژمەودای جیاوازییەکان.

١٠- پێناسەکانی مەوداکان (بۆ نمونە، مەودای تەمەن دیاریکراو)

١١- وەسفی ئەنجامە ئەرێنی و نەرێنی و نادیارەکان، لەوانە گفتوگۆی ناونوسی و کێشە ئاڵۆزەکان وەک جیاوازی پۆلێن نەکراو کاتێک گونجاو بوو.

١٢- تەکنیکی سنووردارکردنی میتۆد بۆ بەکارهێنانی مەبەست.

١٣- چاودێری کردنی پێشوەختە و پێوانەکردنی ئامێرەکان بەشێوەی خولی بۆ پاراستنی ئامێرەکان.

ب- پشکنینی پشتڕاستکەرەوە (**Confirmatory testing**)

پشکنینێکی دووبارەیە کە ئامانج لێی بەستنەوەی ئەنجامی پشکنینی ئەرێنی پێشترە. بەپێی بارودۆخەکان، پشکنینی پشتڕاستکەرەوە لەوانەیە هەمان نمونە یان نمونەی تازە بەکار بهێنێت نمونەی پرۆسەکراو یان کۆکراوە، و لەوانەیە هەمان یان تەکنەلۆجیای جیاواز بەکاربێنێت. تاقیگە پێویستە ڕەچاوی فاکتەرەکان بکات وەک ڕێکخستنە پزیشکیەکان، تایبەتمەندی شیکاری خەمڵێنراو، پشتراستکردنەوەی پشکنینەکە.

ت- بەهێزی پشکنین، پشکنینی چۆنیەتی بەرگری پێوانە دەکات لە گۆڕانکارییە بچووکەکان لە گۆڕاوە پێش پشکنین و کاتی پشکنینەکان.

١٢- **دلنیای جۆری دەرەکی/ پشکنینی کوالیتی کۆنترۆل QC Testing /External proficiency**:

تاقیگا پابەندە بەشداریکردن لە پشکنینی کۆنترۆڵی جۆری/لێهاتوویی. ئەوەی پێشنیاردەکات کە تاقیگەکان دیاری بکەن و بەشداری بکەن لە پشکنینی لێهاتوویی دەرەکی بەردەست بەرنامەکانی سپۆنسەری کراوە لەلایەن ڕێکخراوە پیشەییەکان یان ڕێکخەرەکان کە بریتین لە پشکنین/مێتۆدۆلۆژیا بڕواپێکراوە. هەرچۆنێک بێت، بە تایبەتی کاتێک ئەم بژارە بەردەست نیە، تاقیگە دەتوانێت شێوازەکانی تری پێشنیارکراو بەکاربهێنێت وەک بەراوردکاری نێوانی (دابەشکردن شیکردنەوەی نمونە لەگەڵ تاقیگەیەکی تر، یان شیکردنەوەی دووبارەی مادده دڵنیاکراوەکانی پێشوو (بۆ نمونە، دووبارەکردنەوەی پشکنینی نەخۆشێک لەگەڵ دیاریکردنێکی ناسراو).

١٣- **داواکردن و ڕاپۆرت ناردن**

أ- پێویستی پەروەردەیی بۆ نەخۆشەکان : زۆرجار تاقیگە لەوانەیە ئەو ماددانە بەکاربهێنێت کە لەلایەن ڕێکخراوە پیشەییەکان یان بەرنامە تاقیکارییەکانەوە (**Pilot Programs**) پەرەیان پێدراوە و بە شێوەیەکی گونجاو هەڵسەنگێنراون. ئەگەر پەرەپێدانی ئەم کەرەستانە لە ناوخۆدا هەیە، تاقیگەکان پێویستە نەک تەنها ناوەڕۆکی ورد، بەڵکو ئامانج، وەرگێڕانی پێویست، پێشکەشکردنی ئاستی خوێندنەوە (بۆ نمونە، قەبارەی جۆر، درێژی و یارمەتیدەرە بینراوەکانی) لەبەرچاو بگیرێت.

ب- پێویستی زانیاری بۆ دابینکەران : تاقیگەکان پێویستە ئەو ماددانە دابین بکەن کە ئەمانەی خوارەوە لەخۆ دەگرن:

١- زانیاری ورد سەبارەت بە جۆری نمونەکانی قبوڵکراو بۆ پشکنینی تایبەت، و چۆنێتی وەرگرتن و هەڵگرتن و گواستنەوەی نمونەکان بۆ تاقیگە.

٢- نمونەی داواکارییەکانی پشکنینەکان وە یان بەڵگەنامەکانی تر کە زانیاری دەربارەی نەخۆشەکە و نمونەی پێویست بۆ لێکدانەوەی وردی پشکنینەکە دەدەن.

٣- زانیاری گشتی لەسەر بابەت گەلێکی وەک کات و تێچووی گەڕانەوە.

٤- زانیاری کە یارمەتی دابینکەران دەدات لە تێگەیشتن لە ئەدای پشکنین، لێکدانەوەی پشکنین، و فۆرماتەکانی ڕاپۆرت.

ت- فۆرماتەکانی ڕاپۆرت : فۆرماتەکانی ڕاپۆرت دەبێت بۆ هەموو ئەنجامە چاوەڕوانکراوەکان پەرەپێبدرێت و پێداچوونەوەیان بۆ بکرێت بۆ یەکدەنگی لەگەڵ هەر جۆرە کلینیکی خانەیی و جینۆمیك، بۆماوەزانی بایۆکیمیایی، وە گەردی بۆماوەیی و جینۆمیك. بەگشتی ئەو توخمانەی کە دەبێ لەبەرچاو بگیرێن بریتین لە:

١- دووبارەکردنەوە لەسەر ڕاپۆرتی زانیاری لێکدانەوەی سەرەکی.

٢- پریزێنتەیشنی ئەنجامەکە بە روونی باس بکریت و بنووسرێت.

٣- لێکدانەوەی پشکنینەکان کە ئەنجامەکەی لە چوارچێوەی مەبەستی پشکنینەوە ڕوون دەکاتەوە (لەوانەیە ئەنجامێکی مەترسی لەخۆ بگرێت).

٤- پاشگەزبوونەوە یان ڕوونکردنەوەی پشکنینە دیاریکراوەکان (بۆ نمونە، شیکاری و راستی و دروستی کلینیکی).

٥- پشکنینی لێکۆڵینەوە ئەگەر پێویست بێت.

٦- زانیاری بەکارهێنراوە بۆ ژماردنی هەڵسەنگاندنی ترسناك.

٧- سەرچاوە بڵاوکراوەکانی پەیوەندیدار لەوانە گونجاوی وێب سایتە کراوەکان.

٨- ڕاپۆرتی کۆتایی تاقیگە دەبێت ئیمزا بکرێت.

ماددەی (٥):

کار بە هیچ دەقێک ناکرێت کە هاو دژبێت لەگەڵ ئەم رێنمایە.

ماددەی (٦):

لە کاتی سەرپێچی کردنی ئەم رێنماییە کار بە یاسا و رێنماییە بەرکارەکانی وەزارەتی تەندروستی دەکرێت.

ماددەی (٧):

ئەم ڕێنماییە لە ڕێکەوتی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان)ـەو جێبەجێ دەکرێت.

د.سامان حسین بەرزنجی
وەزیری تەندروستی

وەزارەتی ناوخۆ

ژمارە: ١٩٤٢٤ لە ٢٠٢٤/٧/١٤

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٠٩ ،و دوا بەدوای ڕێنماییمان ژمارە(٢)ی ساڵی ٢٠٢٣ کە لە ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان بە ژمارە (٢٩٦) لە ٢٠٢٣/١/٣٠ بڵاوکراوەتەوە ، و لەبەر بەرژەوەندی گشتی ، بڕیارماندا بە دەرچوواندنی ئەم ڕێنماییە :

ڕێنمایی ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠٢٤

هەمواری یەکەمی ڕێنمایی دروستکردنی کۆمەڵگەی (کڕین و فرۆشتن و چاککردنەوەی چەکی ئاگرین)و شوێنی ڕاهێنان لەسەر بەکارهێنانی چەک ، و سەنتەری مەشق و ڕاهێنانی کارمەندانی کۆمپانیای ئەمنی ژمارە(٢)ی ساڵی٢٠٢٣

ماددەی (١):

هەموار کردنەوەی **ماددەی (١٩)** لە ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٣ و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە :

ماددەی (١٩):

هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ دەتوانن شوێنی ڕاهێنان لەسەر چەک و مەشق پێکردن بەکاربێنن بە داشکاندنی (٢٠٪) لەو نرخەی کە دیاری کراوە .

ماددەی (٢):

هەموار کردنەوەی **خاڵی (١) لە ماددەی(٢١)** لە ڕێنمایی سەرەوە و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە

ماددەی (٢١) : خاڵی(١)

١- تا ڕێژەی(٢٠٪) لە داهاتی پرۆژە دەدرێتە وەزارەتی ناوخۆ ، و دەخرێتە سەر حسابی بەڕێوەبەرایەتی کۆمپانیا ئەمنیەکان و مۆڵەتپێدان لە دیوانی وەزارەتی ناوخۆ .

ماددەی (٣):

ئەم ڕێنماییە لە رۆژی دەرچوونیەوە جێبەجێ دەکرێت و لە رۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە

ڕێبەر ئەحمەد
وەزیری ناوخۆ

وەزارەتی ناوخۆ

ژمارە: ١٩٩١٥ لە ٢٠٢٤/٧/١٧

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٠٩ ، دوا بەدوای رێنماییمان ژمارە(٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ تایبەت بە فراوانکردنی گوندەکان و گواستنەوەی شوێنیان کە لە رۆژنامەی وەقایعی کوردستان بە ژمارە (٣١٧) لە ٢٠٢٤/٣/٧ بڵاو کراوەتەوە ، وئاماژە بەنووسراوی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو ژمارە (٣٧٢٥) لە ٢٠٢٤/٦/٢و لەبەر بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندا بە دەرچوواندنی ئەم رێنماییە :

رێنمایی ژمارە (٨)ی ساڵی ٢٠٢٤

هەمواری یەکەمی رێنمایی فراوانکردن گوندەکان و گواستنەوەی شوێنیان ژمارە(٢)ی ساڵی ٢٠٢٤

ماددەی (١):

زیادکردنی نوێنەری بەڕێوەبەرایەتی دارستان و پاوان لە پارێزگا و ئیدارە سەربەخۆکان لە **ماددەی (٢)** / **دووەم خاڵی (٣)** لە ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە :

دووەم:

٣- لیژنەیەکی تایبەتمەندی بەردەوام پێک دەهێندرێت لە پارێزگا و ئیدارە سەربەخۆکان بە سەرۆکایەتی جێگرێکی (پارێزگار یان سەرپەرشتیاری ئیدارەی سەربەخۆ) و ئەندامیەتی نوێنەرانی بەڕێوەبەرایەتی گشتی (کشتوکاڵ ، نەخشەدانانی ئاوەدانی ، ئاوەدانکردنەوە نیشتەجێبوون ، کارەبا ، وەبەرهێنان ، ئەوقاف و کاروباری ئاینی ، گەشتوگوزار ، بەڕێوەبەرایەتی خانووبەرەی میری ، شوێنەوار ، نەوت و کانزاکان ، گواستنەوە و گەیاندن ، بەڕێوەبەرایەتی دارستان و پاوان ، فەرمانگەی ژینگە)

ماددەی (٢):

ئەم رێنماییە لە رۆژی دەرچوونیەوە جێبەجێ دەکرێت و لە رۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە

رێبەر ئەحمەد

وەزیری ناوخۆ

وەزارەتی ناوخۆ

ژمارە: ٢٠٨٣٢ لە ٢٠٢٤/٧/٢٤

بەپێـی ئەو دەسـەڵاتەی پێمـان دراوە لە یاسـای وەزارەتـی نـاوخۆ ژمـارە (٦)ی سـاڵی ٢٠٠٩ ، و لەبەر بەرژەوەندی گشتی و بەمەبەستی ڕێکخستنی کاروباری پەناخوازان و یەکخستنی پرۆسەی وەرگرتنی پـەناخوازان و پاراسـتنی مافـەکانیان و چۆنیـەتی بەدەسـتهێنانی کـارتی سـەلماندنی کەسـێتی و دیـاریکردنی ئەرك و مافەکـانی پـەناخوازان، لە هـەرێمی کوردسـتان، هـەروەها لـە پێنـاو باشـترکردن و بـەهێزکردنی هەمـاهەنگی لەنێـو دامودەزگـا پەیوەندیـدارەکانی حکـومی و نـاحکومی لـە هـەرێمی کوردستان، بڕیارماندا بە دەرچواندنی ئەم ڕێنماییە.

ڕێنمایی ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢٤

ڕێنمایی ڕێکخستنی کاروباری پەناخوازان

پێناسەکان

ماددەی (١):

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە کە ماناکانیان بەرامبەریانە بە مەبەستی جێبەجێکردنی ئەم ڕێنماییە:

١- **هەرێم :** هەرێمی کوردستان-عێراق.

٢- **وەزارەت:** وەزارەتی ناوخۆی حکومەتی هەرێمی کوردستان.

٣- **وەزیر:** وەزیری ناوخۆی حکومەتی هەرێمی کوردستان.

٤- **دەزگای ئاسایش:** دەزگای ئاسایشی هەرێم، بەڕێوەبەرایەتییەکانی گشتی ئاسایش.

٥- **ناوەند JCC :** بەڕێوەبەرایەتی گشتی ناوەندی هاوبەشی هەماهەنگی قەیرانەکان.

٦- **ڕەگەزنامە :** بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕەگەزنامەی هەرێم.

٧- **ئاسایش:** بەڕێوەبەرایەتی ئاسایشی پارێزگاکانی هەرێم.

٨- **نشینگە:** بەڕێوەبەرایەتی نشینگەی پارێزگاکانی هەرێم .

٩- **کۆچ وکۆچبەران:** بەڕێوەبەرایەتی کۆچ وکۆچبەران و وەڵامدانەوەی قەیرانەکان لەپارێزگاکانی هەرێم

١٠-**UNHCR:** کۆمسیۆنی باڵای نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ کاروباری پەنابەران.

١١- **کارتی سەلماندنی کەسێتی:** کارتی سەلماندنی کەسێتی دەدرێت بە کەسانی بیانی شیاو لە هەرێم، بەپێی بەندەکانی ئەم ڕێنماییە.

١٢- **کەسی بیانی :** ئەو کەسەیە کە هەڵگری ڕەگەزنامەی عێراقی نەبێت.

١٣- **داواکار :** ئەو کەسە بیانیەیە لە هەرێمی کوردستان داوای مافی پەناخوازی دەکات.

١٤- **پەنـاخواز:** هەرکەسـێکی بیـانی، کە خواسـتی خـۆی دەردەبڕێـت بـۆ پاراسـتنی، یـان مەترسـی لە سـەلامەتی ژیانیـدا هەبـوو. ئەگەر بگەڕێـتەوە وڵاتـی خـۆی، یـان ئەو وڵاتەی کە بە شـێوەیەکی بەردەوام لێی نیشتەجێیە، بەبێ ڕەچاوکردنی ئایا بە شێوەیەکی فەرمی یان نافەرمی هاتووە.

١٥- **بەیەکگەیاندنی خێزان (لم الشمل):** گەیاندنی ئەندامانی خێزانی هەڵگرانی کارتی سەلماندنی کەسێتی بە یەکتر ئەمەش (باوك، دایك، منداڵ، هاوسەر) دەگرێتەوە.

١٦- **نەناردنەوەی بە زۆرە ملێ:** داواکار یان پەناخواز ناگەڕێندرێتەوە، یاخود دەرناکرێت یان ڕادەستبکرێتەوە بۆ هەر وڵاتێك کە هۆکاری تەواو و باوەڕپێکراوی هەبێت کە توشی ئەشکەنجەدان، مامەڵەی نامرۆڤانە، یان بێ ڕێزیکردن، یان پێشێلکاری ڕاستەقینەی مافی مرۆڤ دەبێت.

١٧- **دەرکردن:** ڕێکارەکانی دەرکردنی هەڵگرانی کارتی سەلماندنی کەسێتی بۆ دەرەوەی هەرێم، بە بڕیاری وەزیر دەبێت لە سەر بنەمای پێشنیاری لایەنی پەیوەندیدار وەك (ئاسایش، نشینگە).

١٨- **لیستی قەدەغە:** ئەم لیستە ئەو ناوانە لە خۆدەگرێت کە چیتر ناتوانن سودمەندبن لەو پاراستنەی پێشکەشکراوە لە لایەن هەرێمەوە لە ڕێگەی کارتی سەلماندنی کەسێتی بە هۆی دەرکردنیان لە هەرێمی کوردستان بە هۆکارێکی ڕاستەقینە، جگە لە حاڵەتی هەلاوێر (استثناء)، لە دوای پەسندکردنی لەلایەن وەزیری ناوخۆ وە.

١٩- **گواستنەوەی دۆسیە:** گواستنەوەی دۆسیەی پەناخوازە لە نێوان پارێزگاکانی هەرێم.

٢٠- **ڤیزەی دەرچوون:** ڤیزەی دەرچوون دەدرێت بە هەڵگرانی کارتی سەلماندنی کەسێتی لە سەر پاسپۆرت یان بەڵگەنامەی گەشتکردن (وثيقة السفر) بە مەبەستی دەرچوون بە شێوەیەکی کاتی یان هەمیشەیی لە دەروازە نێودەوڵەتییەکانی هەرێم.

٢١- **لیژنەی ئاستی پارێزگا:** لیژنەکە پێك دێت بەسەرۆکایەتی نوێنەری نشینگە و ئەندامێتی (JCC ، ئاسایش)، کاری ئەم لیژنە چاوخشاندنەوە دەبێت بە داواکاری پەناخوازان.

٢٢- **لیژنەی پێداچوونەوەی ئاستی هەرێمی:** لیژنەی باڵا لە وەزارەتی ناوخۆ پێك دێت بە سەرۆکایەتی نوێنەری بەڕیوایەتیی گشتی ڕەگەزنامە و ئەندامێتی (بەڕێوەبەرایەتیی گشتی ناوەندی هاوبەشی هەماهەنگی قەیرانەکان ، نوێنەری ئاسایشی گشتی) کاری ئەم لیژنەیە پێداچوونەوە (طعن) لەو بڕیارانەی کە لە لیژنەی پارێزگاکان بەرامبەر پەناخوازان دەردەچن .

کارتی سەلماندنی کەسێتی

ماددەی (٢):

ئەمانەی خوارەوە مافی داواکردنی کارتی سەلماندنی کەسێتی هەیە:

١- هەر کەسێکی بیانی کە سەرجەم ڕێککارەکانی ئەم ڕێنماییەی جێبەجێ کردبێت.

٢- ئەو کەسانەی پێویستیان بە پاراستنی کاتی یان تەواوکاری هەیە و ناتوانن بگەڕێنەوە وولاتی خۆیان.

٣- ئەو کەسانەی کە ناتوانن بگەڕێنەوە بۆ وولاتی خۆیان یان ئەو شوێنەی کە پێشتر بە هۆکاری مرۆیی لێی نیشتەجێبوونە.

ماددەی (٣): ڕەتکردنەوەی داواکاری بۆ مافی پەناخوازی

داواکاری بەدەستهێنانی مافی پەناخوازی لەم حاڵەتانەی خوارەوە ڕەتدەکرێتەوە:

١- ئەگەر داواکار هەڵگری ڕەگەزنامەی عێراقی بوو.

٢- ئەگەر داواکار (چەکدار) بوو.

٣- ئەگەر هۆکاری تەواو باوەڕپێکراو هەبێت لەم بارانە:

أ- داواکار تاوانی (دژی ئاشتی، تاوانی جەنگ)، یان تاوانێکی دژی مرۆڤایەتی ئەنجام دابێت.

ب- داواکار تاوانبار بوو بە کارێکی تەواو پێچەوانەی مەبەست و بنەماکانی نەتەوە یەکگرتووەکان.

٤- ئەگەر هۆکارێکی تەواو باوەڕپێکراو هەبوو، کە داواکار مەترسی لەسەر ئاسایشی هەرێم و عێراق دروست دەکات، یان تاوانبارکراوە بە تاوانێکی مەترسیدار بە بڕیارێکی کۆتایی.

٥- هۆکاری تەواو باوەڕپێکراو هەبوو، کە داواکار تاوانی ناسیاسی مەترسیداری لە دەرەوەی سنووری هەرێم و عێراق ئەنجام دابێت.

ڕێکارەکانی پێشکەشکردنی داواکاری مافی پەناخوازی

ماددەی (٤):

یەکەم: ڕێکارەکانی پێشکەشکردنی داواکاری :

داواکار یەکەمجار بۆ بەدەستهێنانی مافی پەناخوازی دەبێت ئەم ڕێکارانە جێبەجێ بکات:

١- داواکار پێویستە پەیوەندی بکات بە دام و دەزگای حکومەت یان کۆمسیاری باڵای نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ کاروباری پەنابەران بۆ تۆمارکردن لەسەر ئاستی پارێزگاکان. کۆمسیاری باڵای نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ کاروباری پەنابەران تۆماریان دەکات، بەڵام فۆڕمی تۆماریان ناداتێ تاوەکو ڕەزامەندی ئاسایش بەدەست دەهێنێت.

٢- داواکار پێویستە سەردانی ئاسایش بکات بۆ بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئاسایش، بەمەبەستی دیاریکردنی ئەو کەسانەی دەکەونە ژێر ماددەکانی ئەم ڕێنماییە، ئاسایش نووسراوی ڕەزامەندی دەردەکات بۆ داواکاری ڕێپێدراو، کە ماوەکەی لە (٦٠) ڕۆژ زیاتر نەبێت.

٣- ئاسایش لیستی ئەو کەسانەی کە ڕێپێدانیان وەرگرتووە و ئەوانەی ڕێپێدانیان وەرنەگرتووە دەنێرێت بۆ JCC و نشینگە لەسەر ئاستی پارێزگاکان هەروەها بۆ کۆمسیاری باڵای نەتەوەیەکگرتووەکان بۆ کاروباری پەنابەران.

دووەم : ئەوانەی ڕەزامەندییان پێدراوە:

١- پێدانی بڕوانامەی تۆمار لە لایەن کۆمسیاری باڵای پەنابەران لە ماوەی ١٥ ڕۆژدا لە بارودۆخی ئاساییدا، ئەگەر لەو ماوەیەدا نەتوانرا ئەو فۆرمە بە دەستبێنێت، ئەوا ئاسایش ڕێککاری پێویست بەرامبەری دەگرێتەبەر بەپێی بەندەکانی ئەم ڕێنماییە، بڕوانامەی تۆمارکردنی کۆمسیاری باڵای نەتەوەیەکگرتووەکان بۆ کاروباری پەنابەران بەڵگەیەکە کە ئەو کەسە تۆمارکراوە، وەکو کەسانی

جێـی بـایەخی کۆمسـیاری بـاڵای نەتەوەیەکگرتووەکـانە بـۆ کاروبـاری پەنـابەران. بڕوانـامەکە بە جێگرەوەی (کارتی سەلماندنی کەسێتی، مۆڵەتی کارکردن و ڕێـگە پێـدانی هـاتن و چـوون، مـۆڵەتی شۆفێری) هەژمارناکرێت، ئەو کەسانەی کە بڕوانامەی کۆمسـیاری بـاڵای نەتەوە یەکگرتووەکـان بـۆ کاروبـاری پەنـابەران وەردەگـرن، پێویسـتە ڕێکـاری پێوسـت بگـرنەبەر بـۆ بەدەسـتهێنانی مـافی پەناخوازی بۆ ئەوەی شایستەی ئەو مافانە بن کە هەڵگرانی کارتی سەلماندنی کەسێتی هەیانە.

٢- دەرهێنانی کـارتی سـەلماندنی کەسـێتی لـە لایـەن بەڕێوەبەرایـەتی نشـینگەی پارێزگاکـان دەبێـت بەپێی ئەم ڕێنماییە.

سێیەم : ئەوانەی ڕەزامەندییان پێ نەدراوە:

پێویستە لەژێر پاراستن و چاودێری بێت تاکو کەیسەکانیان یەکلایی دەکرێتەوە بە هەماهەنگی لەگەڵ دام و دەزگای حکومی پەیوەندار بەم شێوەیەی خوارەوە.

١- JCC هـەڵسـەنگاندن بـۆ پێداویسـتییە هەنووکـەییەکـانی داواکـار دەکـات بـۆ دابینکردنـی شـوێنی مانەوەی کـاتی بـۆ ئەوانەی داواکاریـان پێشکەشـکردوە بـۆ بەدەسـت هێنـانی مـافی پـەناخوازی، بە گوێرەی ڕێکارەکانی وەرگرتن لە کەمپ.

٢- داواکار دوای ڕەتکردنەوەی داواکـەی لـە مـاوەی (١٥) ڕۆژدا لـە ئاگادارکردنـەوەی لـە بڕیارەکـە مـافی پێشکەشکردنی تانەی هەیە، لە نشینگە و دواتر لەڕێگەی لیژنەی تایبەتمەند لەسەر ئاستی (پارێزگا و هەرێم) پێشنیاری خۆیان بەرز دەکەنەوە، لەم بارەیەوە ، وەزیری ناوخۆ بڕیار لەسەر کەیسەکە دەدات.

چوارەم: بەڵگەنامە پێویستەکان بۆ دەرهێنانی کارتی سەلماندنی کەسێتی:

١- ڕەزامەندی ئاسایش.

٢- فۆڕمی UNHCR (ماوە بەسەر نەچوو).

٣-بەڵگەنامەی ناساندنی نیشتمانی (ئەگەر هەبوو).

٤- بەڵێننامە بۆ ئاسایش، کە پشت ڕاستی بکاتەوە هەموو زانیاریەکان و بەڵگەنامەکـانی پێشـکەش کـراون ڕاست و دروستن، نەبوونی بەڵگەنامە نابێت ببێتە بەربەستێك لەبەردەم پێشکەشکردنی داواکاری بۆ ئەو مەبەستەش بەڵێننامە دەکرێت وەکو جێگرەوە کاری پێبکرێت لەکاتی نەبوونی بەڵگەنامەدا.

٥- پشتگیری نیشتەجێبوونی پەسەندکراو لە لایەن ئاسایشی سنوورەکەی و JCC.

٦- پشکنینی تەندروستی، بۆ پشت ڕاستکردنەوەی نەبوونی نەخۆشی گوێزراوە.

لێسەندنەوەی کارتی سەلماندنی کەسێتی

ماددەی (٥):

کارتی سەلماندنی کەسێتی وەردەگیرێتەوە لەم حاڵەتانەی خوارەوە:

١- هەڵگری کارت بە شێوەیەکی ئارەزوومەندانـە بە هەمیشـەیی هـەرێم و عێـراق بەجێـی بهێڵێـت بـۆ وڵاتی خۆی، یان وڵاتی سێیەم.

٢- هەڵگری کارت بە شێوەیەکی ئارەزوومەندانە رەگەزنامەی وڵاتی سێیەم وەربگرێت.

٣- گۆڕانکاری لەو وڵاتەی کە لەترسی چەوەساندنەوە لێی هەڵهاتبوو یان هۆکارەکانی شیاوبوونی بۆ بەدەست هێنانی کارتی سەلماندنی کەسێتی لە هەرێم نەماوە.

٤- پەناخواز نابێت لەهەمان کاتدا لە پاراستنی نێودەوڵەتی لە دوو وڵاتدا سودمەند بێت.

٥- ئەگەر دەرکەوت بۆ لیژنەی باڵای هەرێمی، هەڵگری کارتی سەلماندنی کەسێتی پێویستی بە پاراستنی نێودەوڵەتی نەماوە ئەوا بەڕێز وەزیری ناوخۆ بڕیار لەسەر کەیسەکە دەدات.

٦-

أ- هەڵگری کارتی سەلماندنی کەسێتی ئەگەر هۆکاری تەواو باوەڕپێکراو هەبێت، تاوانی دژی ئاشتی، تاوانی جەنگ، یان تاوانێکی دژی مرۆڤایەتی ئەنجامداوە.

ب- تاوانبار بوو بە کارێکی تەواو پێچەوانەی مەبەست و بنەماکانی نەتەوە یەکگرتووەکان.

٧- ئەگەر هۆکاری تەواو باوەڕپێکراو هەبوو کە هەڵگری کارت تاوانی ناسیاسی مەترسیداری ئەنجام دابێت لە دەرەوەی سنووری هەرێم و عێراق، وە هەڵسەنگاندن بۆ دام و دەزگای حکومەتی هەرێم دەمێنێتەوە.

٨- هەڵگری کارت مافی سەردانی کاتی هەیە بۆ وڵاتی خۆی یان هەر وڵاتێکی تر و ڕێگەی پێ دەدرێت بگەڕێتەوە، ئەمەش دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی، بۆ بارودۆخی هەڵاوێر (استثنائی) و هەڵسەنگاندن بۆ لایەنە پەیوەندیدارەکانی ئەم ڕێنماییە دەبێت.

٩- بڕیاری لێسەندنەوەی کارتی سەلماندی کەسێتی دەنێردرێت بۆ لیژنەی پێداچوونەوە لەسەر ئاستی پارێزگاکان، لیژنەکە پێداچوونەوە بە بڕیارەکە دەکات، پێشنیاری خۆی پێشکەش دەکات چ بە ڕەتکردنەوەی بڕیارەکە، یان پشتگیریکردن لە بڕیارەکە لە ماوەی (٣٠) ڕۆژ لە بارودۆخی ئاساییدا.

١٠- ئەو بڕیارەی لە لیژنەی پێداچوونەوە لەسەر ئاستی پارێزگاکاندا دراوە، پێویستە ڕاستەوخۆ بنێردرێت بۆ لیژنەی پێداچوونەوە لەسەر ئاستی هەرێمی، کە پێشنیار کراوە بۆ بەڕێز وەزیر بەدەرکردنی هەڵگری کارت.

دەرکردن

ماددەی (٦):

لە دەسەڵاتی وەزیرە بە دەرکردن و هەڵوەشانەوەی هەڵگری کارت لە هەرێم، لەسەر بنەمای ئاسایشی نیشتمانی، دوای پێشنیاری لیژنەی پێداچوونەوە لەسەر ئاستی هەرێم وەکو ئاماژەی پێکراوە لەم ڕێنماییە بە گرتنەبەری ئەم ڕێکارانە:

١- پێویستە بنەمای نەناردنەوەی بە زۆرەملێ جێبەجێبکرێت و کەسەکان کاتێکی گونجاویان پێبدرێت بە مەرجێك کەمتر نەبێت لە (٣٠) سی ڕۆژ بۆ جێهێشتنی هەرێم. بەدەر لە هۆکارەکانی ئاسایش پێویستە ڕاستەخۆ هەرێمی کوردستان جێبهێڵێت.

٢- ئەگەر داوای ڕادەستکردنەوە لە لایەن وولاتی سێیەمەوە پێشکەشکرا، پێویستە حکومەتی هەرێم دڵنیابێتەوە کە ڕادەستکردنەوەکە نابێتە هۆی ئەوەی کە پەناخواز بکەوێتە ژێر هەڕەشەی چەوساندنەوە، یان ئەشکەنجە، یان هەر زیانێکی تری جێگرەوەی مەترسیدار لەو وڵاتەدا، یاخود دواتر لەوێوە بنێردرێتەوە بۆ وڵاتی ڕەسەنی خۆی یان وولاتی سێیەم کە ئەم مەترسیانەی هەبێت.

ماددەی (٧): بنەمای نەناردنەوەی بە زۆرەملێ

١- داواکار یان پەناخواز ناگەڕێندرێتەوە، یاخود دەرناکرێت یان رادەستبکرێتەوە بۆ هەر وولاتێك کە هۆکاری تەواو و باوەڕپێکراو هەبێت کە تووشی ئەشکەنجەدان یان مامەڵەی نامرۆڤانە یان بێ ڕێزیکردن یان پێشێلکاری ڕاستەقینەی مافی مرۆڤ دەبێت.

٢- بەدەر لە خاڵی یەکەم، کاتێک هۆکاری تەواو باوەڕپێکراو هەبێت، ئەو کەسە (داواکار یان پەناخواز) مەترسییە بۆ سەر ئاسایشی هەرێم یان عێراق.

٣- هەڵسەنگاندنی ئەو دوو خاڵەی سەرەوە بۆ لایەنە پەیوەندیدارەکانی ئەم ڕێنماییە دەمێنێتەوە.

ماددەی (٨): هاتنە ژوورەوەی داواکار یان پەناخواز بۆ هەرێم

١- ئەو کەسانەی (بە شێوەی فەرمی) دێنە هەرێمی کوردستان، ئەوا بەپێی ڕێنمایی ڤیزە و نشینگەی بەرکار لە هەرێم ڤیزەی هاتنە ژوورەوەیان پێدەدرێت، پێویستە لەماوەی ماوەی (٣٠) ڕۆژ پێش تەواو بوونی ماوەی ڤیزەکەی خۆیان بناسێنن بەپێی ڕێکارەکانی ئەم ڕێنماییە و داوای مافی پەناخوازی بکەن.

٢- ئەو کەسانەی داوای پەناخوازی دەکەن و (بەشێوەی نافەرمی) دێنە هەرێم پێویستە بە شێوەیەکی فەرمی خۆیان بەپێی ئەم ڕێنماییە بناسێنن لەماوەی (٣٠) ڕۆژ دا. ئەگەر لەم ماوە دیاریکراوەدا خۆی نەناساند بەبێ هیچ هۆکارێکی باوەڕپێکراو (أسباب مقنعة) ئەوا دەبێت بەپێی هەردوو یاسای (نشینگەی بیانی و پاسپۆرت) مامەڵەیان لەگەڵ بکرێت.

٣- ئەو کەسەی (بەشێوەیەکی فەرمی) هاتووەتە هەرێم و کارتی نشینگەی بیانی دەرهێناوە بەپێی یاسا و ڕێنمایی ڤیزە و نشینگە لە هەرێم و ئەو کەسە ناتوانێت بگەڕێتەوە بۆ وڵاتی خۆی بە هۆکاری هەبوونی مەترسی لەسەر سەلامەتی، ئەوا دەتوانێت داواکاری پێشکەش بکات و مافی پەناخوازی بەدەست بهێنێت بەپێی ئەم ڕێنماییە. بۆ دەرهێانی کارتی سەلماندی کەسێتی داواکار ئەو سزا و سەرپێچیەی لەسەریەتی بەپێی یاسای نشینگەی بیانی پاکتاو (تسوية) بکات بە لەبەر چاوگرتنی بارودۆخی کەسی داواکار لەپاکتاوکردنی (تسوية) لەسزا و سەرپێچیەکانیدا.

ماددەی (٩):

یەکەم : نوێکردنەوەی کارتی سەلماندنی کەسێتی

کارتی سەلماندنی کەسێتی ساڵانە نوێ دەکرێتەوە ، بەڵام لە دەسەڵاتی وەزیرە کارتی سەلماندنی کەسێتی بۆ ماوەیەکی درێژتر بدات بە کەسێك، یان کۆمەڵە کەسێك بە مەرجێك لە (٣) ساڵ زیاتر نەبێت.
هەڵگری کارت پێویستە کارتەکە نوێبکاتەوە پێش ماوەی بەسەرچوونی. ئەگەر پەناخواز داوای نوێکردنەوەی پێشکەش نەکرد لەماوەی (٣٠) ڕۆژدا دوای بەسەرچوونی بەبێ هیچ هۆکارێکی

باوەڕپێکراو (أسباب مقنعة) ئەوا کەسەکە پێبژاردن (غەرامە) دەکرێت بە بڕی (٣٠٠٠) سێ هەزار دیناری عێراقی بۆ هەر ڕۆژێك. ئەم پێبژاردنە منداڵی خوار (١٨) ساڵ و کەسانی سەرووی (٦٠) ساڵ ناگرێتەوە.

دووەم : ڕێکارەکانی نوێکردنەوەی کارتی سەلماندنی کەسێتی:

١- هەڵگری کارت پێویستە سەردانی نشینگە بکات پێش بەسەرچوونی کارتەکەی بۆ ماوەی (٧) ڕۆژ کەمتر و لە (٣٠) ڕۆژ زیاتر نەبێ لەگەڵ ئەم بەڵگەنامانە:

أ- فۆڕمی بەرکاری UNHCR.

ب- پشتگیری نیشتەجێبوونی پەسەندکراو.

٢- نوێکردنەوەی کارت بۆ ئەو کەسانەی کە هەڵگری نەخۆشییە گواستراوەکانن، دەکەوێتە ژێرباری ئەو ڕاپۆرتە پزیشکییەی کە لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی تەندروستی ئەو پارێزگایە پێشکەش دەکرێت و ئاماژە دەکات ئەو کەسە پەیڕەوی پرۆتۆکۆلە پێویستییە تەندروستییەکانی کردووە.

گواستنەوەی دۆسیە

ماددەی (١٠):

ئەم ڕێکارانەی خوارەوە پێویستە بۆ گواستنەوەی دۆسییەی هەڵگری کارت لە نێوان پارێزگاکانی هەرێم.

١- پێویستە هەڵگری کارت داواکارییەکە لە بەڕێوەبەرایەتی JCC لەو پارێزگایەی لێی نیشتەجێیە پێشکەش بکات.

٢- بەڕێوەبەرایەتی JCC لەسەر ئاستی پارێزگا پێویستە ڕەزامەندی ئاسایش و بەڕێوەبەرایەتی نشینگە وەربگرێت لەو پارێزگایەی کە پەناخواز لێی نیشتەجێیە.

٣- لە دوای وەرگرتنی ئەو ڕەزامەندیانەی سەرەوە، پێویستە داواکاری گواستنەوەی دۆسیە بنێرێت بۆ ئەو پارێزگایەی کە داواکار دەیەوێت لێی نیشتەجێبێت.

٤- بەڕێوەبەرایەتی JCC لەسەر ئاستی پارێزگا پێویستە ڕەزامەندی ئاسایش و بەڕێوەبەرایەتی نشینگەی وەربگرێت لەو پارێزگایەی کە پەناخواز دەیەوێت لێی نیشتەجێ بێت.

٥- JCC دوای ئەنجامدانی گواستنەوەکە UNHCR ئاگادار دەکاتەوە.

٦- گواستنەوەی دۆسیە لە نێوان پارێزگاکانی هەرێم تەنیا یەکجار دەکرێت لە ساڵێکدا جگە لە حاڵەتی (استثناء)ی کە دەکرێت زیاتر لە جارێك بێت.

ڤیزەی دەرچوون

ماددەی (١١):

ڤیزەی دەرچوون دەدرێت بە هەڵگری کارت بەپێی داواکاریان بۆ دەرچوون بۆ ماوەیەکی کورت، یان درێژ لەسەر بنەمای ڕێنمایی نشینگەی بەرکار لە هەرێم بەم شێوەیەی خوارەوە:

١- داواکاری بۆ دەرچوون بۆ وڵاتی سێیەم پێشکەش بە بەڕێوەبەرایەتی نشینگە لەسەر ئاستی پارێزگا دەکرێت کە پەناخواز لێی نیشتەجێیە.

٢- بەڕێوەبەرایەتی نشینگە پێویستە ڕەزامەندی ئاسایش وەربگرێت و وێنەیەك لەو ڕەزامەندییانە بۆ زانین بدات بە JCC.
٣- لە دوای وەرگرتنی ئەو رەزامەندیانەی سەرەوە، ڤیزەی دەرچوون دەدرێت و کارتەکەی لێ وەردەگیرێتەوە تاکو لە ماوەی دیاریکراو دەگەڕێتەوە.
٤- بۆ ئەوانەی گەشت دەکەن بۆ وولاتی سێیەم، پێویستە هەڵگری پاسپۆرت بن کە ماوەی بەسەرچوونی کەمتر نەبێت لە (٦) مانگ، یان هەڵگری بەڵگەنامەی گەشتکردن (وثیقة السفر) بن کە ماوەی بەسەر نەچووبێت.
٥- هەڵگری کارت ئەگەر ڕەزامەندی وولاتی سێیەمی هەبێت بۆ گەشتکردن لە ڕێگەی ڕێکارەکانی UNHCR، ئەوا ڤیزەی دەرچوونیان پێبدرێت. لەسەر بنەمای هەڵسەنگاندنی نشینگە.

ماف و ئەرکی پەناخواز

ماددەی (١٢):

یەکەم: مافەکانی پەناخواز:-

١- ژیانێکی شکۆمەندانە و مافی مانەوەی یاسایی لە هەرێمی کوردستان دەبێت لەو ماوەی کە بۆی دیاریکراوە وەکو لەم ڕینماییەدا هاتووە.
٢- مافی کارکردنی لە هەرێمی کوردستان بەپێی یاسا و ڕێنماییەکانی وەزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتی هەیە، بە پێچەوانەوە ڕووبەڕووی ڕێکاری یاسایی دەبێتەوە.
٣- سودمەند بوون لە هەموو خزمەتگوزاییە گشتییەکان بەپێی یاسا و ڕێسای لایەنی پەیوەندیدار.
٤- مافی خوێندنی لە ناوەندەکانی خوێندن لە هەرێمی کوردستان هەیە بەپێی ڕێنماییەکانی وەزارەتی پەروەردە و وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی.
٥- ڕێگەپێدان بە خوێندنی باڵا، ئەوانەی ئارەزووی درێژەپێدانی خوێندنیان لە زانکۆ و پەیمانگاکانی هەرێمی کوردستان - عێراق هەیە، پێویستە بڕوانامەی ئامادەیی یەکسان بکەنەوە. یەکسانکردنەوەی بڕوانامە پێویست نییە بۆ ئەو کەسانەی کە خوێندنی دواناوەندیان لە هەرێمی کوردستان-عێراق تەواوکردووە.
٦- هەڵگری کارتی سەلماندنی کەسێتی، ئەوانەی خوێندنیان لە زانکۆ و پەیمانگاکانی هەرێمی کوردستان تەواو کردوە مافی بەدەستهێنانی بڕوانامەیان هەیە و دەتوانن لە بواری پسپۆری خۆیاندا کاربکەن. ئەوانەی بڕوانامەیان لە زانکۆ و پەیمانگاکانی دەرەوەی هەرێم بەدەست هێناوە دەتوانن لە بواری پسپۆری خۆیاندا دوای یەکسانکردنەوەی بڕوانامەیان کاربکەن لە وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی.
٧- مافی هاتن و چوونیان لە نێوان پارێزگاکانی هەرێم دوای بەدەستهێنانی کارتی سەلماندنی کەسێتی هەیە.
٨- داواکردنی گەیاندنی ئەندامانی خێزان بە یەکتر ئەمەش (باوك، دایك، منداڵ، هاوسەر) دەگرێتەوە.
٩- پارێزراوبێت لەسەر بنەمای نەناردنەوەی بە زۆرەملێ بەپێی ئەم ڕێنماییە.
١٠-مافی گەیشتنی بە خزمەتگوزای دادگا هەیە.

دووەم: ئەرک و بەرپرسیاریەتی پەناخواز

١- پابەندبوون بە یاسا و ڕێنماییە کارپێکراوەکان لە هەرێم، لە کاتی پابەند نەبوون بەپێی یاسا مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرێت.

٢- ئەنجام نەدانی هەر کارێک کە ببێتە هۆی مەترسی لەسەر سەلامەتی و ئاسایش و کۆمەڵگە لە هەرێم یان عێراق

٣- پابەندبوون بە ڕێکارەکانی داواکردن و نوێکردنەوەی کارتی سەلماندنی کەسێتی بەو شێوەیەی لە ڕێنماییەکاندا ئاماژەی پێکراوە.

٤- ئەو پەناخوازەی هەڵگری نەخۆشییە گواستراوەکانن وەك (HBS, HIV,HCV) پێویستە پەیڕەوی پرۆتۆکۆڵە تەندروستییەکان بکەن لە وەرگرتنی چارەسەر بەپێی ڕێنماییەکانی وەزارەتی تەندروستی و ئەنجام نەدانی ئەوکارانەی کە بەپێی پرۆتۆکۆڵی تەندروستی قەدەغەکراوە لە پێناو نەگواستنەوەی نەخۆشییەکە بۆ کەسانی تر. نوێکردنەوەی کارتی سەلماندی کەسێتی بەندە لەسەر ڕاپۆرتی پزیشکی کە لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی تەندروستی پارێزگاوە ئاماژە کرابێت، کە پەیرەوی پرۆتۆکۆڵە تەندروستییەکان دەکات .

٥- (داواکار) بۆ بەدەستهێنانی کارتی سەلماندنی کەسێتی پێویستە خۆی، یان لە ڕێگەی بریکارەوە بەدواداچوون بۆ کارەکان بکات.

٦- بۆ نوێکردنەوەی کارتی سەلماندی کەسێتی، پێویستە پەناخواز سەردانی بەڕێوەبەرایەتی نشینگە، یان بنکەکانی نشینگە بکات لەگەڵ ئەندامانی خێزانەکەی.

بەندە گشتییەکان (أحكام عامة)

ماددەی (١٣):

١- هەر کەسێك کارتی سەلماندنی کەسێتی لە هەرێم وەرنەگرێت بە (پەناخواز) هەژمار ناکرێت و سودمەند نابێت لە خزمەتگوزارییەکانی، وەکو مانەوە و خزمەتگوزارییە گشتییەکان.

٢- (داواکار) بۆی نییە هاتووچۆی ناو پارێزگاکانی هەرێم بکات بێ هەبوونی کارت لە هەرێم و نابێت بەسەرچووبێت، یان بێ هەبوونی ڕێگەپێدانی کاتی لەلایەن ئاسایش و نشینگە لەکاتی پێویست.

٣- داواکار یان پەناخواز بۆی نییە فۆرمی (UNHCR) بەکاربێنێت بۆ هاتووچۆ لەنێو پارێزگاکانی هەرێم یان بۆ کارکردن و مانەوە.

٤- هەڵگری کارت بێ ڕەزامەندی پێشوەختەی ئاسایش و نشینگە بۆی نیە هاتووچۆ بکات بۆ دەرەوەی هەرێم.

٥- مامەڵەیەکی تایبەت بکرێت لەگەڵ منداڵ و کەسانی خاوەن پێداویستی تایبەت لەکاتی داواکردنی بەدەست هێنانی کارتی سەلماندنی کەسێتی.

٦- کاتی لەناکاو و بەلێشاو هاتنە ژوورەوەی داواکاران بۆ هەرێم، JCC لایەنی بەرپرسە بۆ وەرگرتن و کارکردن لەگەڵ تازە هاتووەکان. JCC پێویستە هەماهەنگی لەگەڵ (ئاسایش و بەڕێوەبەرایەتی نشینگەکان و کۆمسیاری باڵای نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ کاروباری پەنابەران) بکات و خزمەتگوزارییە سەرەتاییەکانیان بۆ دابین بکرێت.

٧- ئەگەر پشکنینی خوێنی هەر پەناخوازێك دیاربوو نەخۆشی (HBS, HCV, HIV) هەیە، پێویستە چارەسەری خۆی بکات و ڕێنمایی بەڕێوەبەرایەتی تەندروستی جێبەجێبکات و نابێت کارێك بکات ببێتە هۆی گواستنەوەی نەخۆشییەکە بۆ کەسانی تر. بۆ نوێکردنەوەی کارتی (سەلماندنی کەسێتی) پێویستە لەسەر نشینگە داوای هەڵوێستی چارەسەری بکات لە بەڕێوەبەرایەتی تەندروستی و دیار بێت کە کۆرسی چارەسەری وەردەگرێت و جێگیرە، بە پێچەوانەوە ڕێکاری یاسایی دەگرێتەبەر.

٨- کەسی بیانی بە پاسپۆرت و ڤیزە هاتبێتە هەرێمی کوردستان و کارتی نشینگەی وەرگرتبێت لە هەرێم، بەپێی ڕێنماییەکانی ڤیزە و نشینگەی بیانی بەرکار لە هەرێم دوای کۆتایی هاتنی ماوەی یاسایی پاسپۆرتی کەسی بیانی وە توانای نوێکردنەوەی پاسپۆرتی نەبێت لە وڵاتی خۆی بەهۆی هەبوونی مەترسی لەسەر ژیانی، بۆی هەیە داوای مافی پەناخوازی بکات و ببێتە (پەناخواز) دوای وەرگرتنی ڕەزامەزاندی لایەنی پەیوەندیدارەکان کە ئاماژەی پێکراوە لەم ڕێنماییەدا.

٩- هەر پەناخوازێك داوایکرد کە لە ووڵاتی سێیەم نیشتەجێبکرێت (UNHCR) کار لەسەر کەیسەکەی دەکات بەپێی ڕێنماییەکانی کۆمسیاری باڵای نەتەوەیەکگرتووەکان بۆ کاروباری پەنابەران.

١٠- دامەزراندنی داتابەیسێکی گشتگیر و هاوبەش لە JCC تایبەت بە تۆمارکردنی زانیارییەکان و ئەرشیفکردنی سەرجەم بەڵگەنامەکان تایبەت بە پەناخوازان و هاوبەشی پێکردنی لەگەڵ ئاسایش و بەڕێوەبەرایەتییەکانی نشینگە و بەستنەوەی بە وەزارەتی ناوخۆ.

١١- دانانی سیستەمی لیستی قەدەغە لە وەزارەتی ناوخۆ و بەستنەوەی بە داتابەیسی ئاماژەپێکراوی سەرەوە.

١٢- ئەو کەسە بیانیەی بە نایاسایی دێتە هەرێم و خۆی بە فەرمی بە لایەنی پەیوەندیدار ناناسێنێ ئەوا ڕەوانەی وڵاتەکەی دەکرێتەوە بەپێی ماددەکانی بەزاندنی سنوور لە یاسای (پاسپۆرت و نشینگە).

١٣- لیژنەی هاوبەشی پێداچوونەوەی هەرێمی، کە پێك دێت لە (ناوەند، ئاسایشی گشتی و ڕەگەزنامە) (٣٠) ڕۆژ جارێک لە بارودۆخی ئاسایی کۆبوونەوە ئەنجام دەدات، هەروەها بە پێی پێویست کۆبوونەوەی زیاتر لەوماوەیە ئەنجام دەدات ، یان بە داواکردنی لایەنێکی ئەندام.

١٤- کۆمسیاری باڵای نەتەوە یەکگرتوەکان بۆ کاروباری پەنابەران ڕۆڵی ڕاوێژکاری لە هەردوو لیژنەی ئاماژەپێکراو دەبێت، و بڕیار بۆ دامەزراوەکانی حکومەتی هەرێم دەبێت.

١٥- لە کاتی پێویستدا ئەم ڕێنماییە پێداچوونەوەی بۆ دەکرێت لە لایەن وەزارەتی ناوخۆ

ماددەی (١٤):

١- کار بە هیچ ڕێنمایی و بەیان و نووسراوێکی تر ناکرێت کە پێچەوانەی ئەم ڕێنماییە بێت.

٢- ئەم ڕێنماییە کاری پێدەکرێت دوای (٦٠) ڕۆژ لە ڕێکەوتی دەرچوونییەوە و بڵاودەکرێتەوە لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) .

ڕێبەر ئەحمەد

وەزیری ناوخۆ

وەزارەتی ناوخۆ

ژمارە: ٢٠٨٥٠ لە ٢٠٢٤/٧/٢٤

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٠٩ ، و دوا بەدوای ڕێنمایی وەزارەتمان ڕێنمایی پلە بەرزکردنەوەی ئەفسەران و دانانیان لە پایەکان ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢١ی هەموارکراو بە هەردوو ڕێنمایمان ژمارە (١٠)ی ساڵی ٢٠٢٢ و ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠٢٤ و لەبەر بەرژەوەندی گشتی و بڕیارماندا بەدەرچواندنی ئەم ڕێنماییە هەموارییە :

ڕێنمایی ژمارە (١٠)ی ساڵی ٢٠٢٤

هەمواری سێیەمی ڕینمایی پلە بەرزکردنەوەی ئەفسەران و دانانیان لە پایەکان ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢١

ماددەی (١):

هەموارکردنەوەی **خاڵی (٢)ی برگەی سێیەم لە ماددەی چوارەم** لە ڕێنمایی ژمارە (١٠)ی ساڵی ٢٠٢٢ی هەمواری یەکەمی ڕێنمایی پلە بەرزکردنەوەی ئەفسەران و دانانیان لە پایەکان ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢١ و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێنەوە:

ماددەی چوارەم :خاڵی (٢) بڕگەی سێیەم پلە (عقید بۆ عمید):

٢-پێویستە پۆستی (بەڕێوەبەری بەڕێوەبەرایەتی یان بەڕێوەبەری بەش بێت لە یەکێک لە دامەزراوەکانی سەر بە وەزارەتی ناوخۆ) ، بە مەرجێک ئەو بەڕێوەبەرایەتی و بەشە لە پەیکەری ڕێکخستنی پەسندکراو هەبێت ، یان پشکێنەر بێت لە دەستەی پشکنینی هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ ، یان ئەندام یان داواکاری گشتی بێت لە دادگاکانی هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ یان فەرماندەی باڵەکان بێت لە کۆلیژی پۆلیس یان ئەو ئەفسەرانەی کە ناونیشانی (شارەزا) لە دادگای تایبەتمەند وەردەگرن بەپێی یاسای شارەزایان بەرامبەر دادوەری ژمارە (١٦٣)ی ساڵی ١٩٦٤و ماوەی (١٠) ساڵ لە تاقیگەکانی بەڵگەکانی تاوان خزمەت دەکەن و سەرپەرشتی ئەو تاقیگانە دەکەن بە مەرجێک ناسنامەی شارەزاییان هەبێت و ناسنامەکەیان بەسەر نەچووبێت

ماددەی (٢):

ئەم ڕێنماییە لە ڕۆژی دەرچوونیەوە کاری پێ دەکرێت و لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

ڕێبەر ئەحمەد
وەزیری ناوخۆ

وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی
ژمارە: ٤٦٢٨ لە ٢٠٢٤/٧/٢٥

پاڵپشت بە بڕگەی (هەژدەم) یی ماددەی (دووەم) وبەپێی ئەو دەسەڵاتەی کە پێمان دراوە لە بڕگەی (سێیەم)ی ماددەی (حەوتەم) لە یاسای وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی ژمارە (١٢)ی ساڵی ٢٠٠٧ و بڕگەی (ب)ی ماددەی (١٠٥) لە یاسای چاودێری کۆمەڵایەتی ژمارە (١٢٦)ی ساڵی ١٩٨٠ ، ئەم رێنماییەمان دەرکرد :

رێنمایی ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠٢٤

رێنمایی ماڵی حەوانەوە بۆ ژنانی بێ لانە

ماددەی (١): پێناسە

مەبەست لەم دەستەواژە و زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە بۆجێبەجێکردنی ئەو رێنماییە:

یەکەم: هەرێم : هەرێمی کوردستان _عێراق .

دووەم: وەزارەت : وەزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتی هەرێم .

سێیەم: ژنانی بێ لانە: ئەو ژنانەی کە بەهۆکاری کۆمەڵایەتی وەیان بەهەر هۆکارێك بێت لەخیزانەکانیاندا دابراون و شوێنی حەوانەوەیان نیە وە هەرەشە و مەترسی لەسەر ژیانیان نیە.

چوارەم: ماڵی حەوانەوە : ماڵێکی پارێزاوی تایبەتە بە حەوانەوەی ئەو ژنانەی کە ئەمانی کۆمەڵایەتی وخیزانیان لەدەستداوە وبێلانەو شوێنی حەوانەوەیان نیە .

ماددەی (٢): ئامانجی ئەم رێنماییە :

دابین کردنی شوێن و ژیانێکی ئارام و شایستە و پاراستنی ئەو ژنانەی بێ لانەن وشوێنی حەوانەوەیان نیە ، بەشێوەیەکی کاتی و شیاندنەوە و گەراندنەوە و تێکەڵبوونیان بە کۆمەڵگا .

ماددەی (٣):

یەکەم: وەزارەت هەڵدەستێت بەکردنەوە و چاودێری و سەرپەرشتی کردنی تەواوی ماڵەکانی حەوانەوە لە هەرێم .

دووەم: ماڵی حەوانەوە : لەلایەن فەرمانبەرێك بەرێوەدەبرێت ، بەلایەنی کەم هەڵگری بروانامەی دبلۆم بێت ، شارەزا و لێهاتوو بێت لە بواری کۆمەلایەتی وەیان دەروونی و چەند کارمەندێکی تر هاوکاری دەکەن .

سێیەم: ماڵی حەوانەوە لە چەند هۆبەیەك پێکدێت بەپێی پێویست .

چوارەم: شێوازی بەرێوەبردن و مانەوەیان و رێکارەکانی بە میکانیزمێکی تایبەت رێکدەخرێت.

پێنجەم : سەرجەم فەرمانبەرانی نێو ماڵی حەوانەوە لە رەگەزی مێ دەبن

ماددەی (٤):ماڵی حەوانەوە هەڵدەستێت بەم کارانەی خوارەوە :

یەکەم: وەرگرتنی ژنانی بێ لانە و حەواندنەوەیان دوای دڵنیابوون لە نەبوونی هەرەشە لەسەریان .

دووەم: دابین کردنی خزمەتگوزاری سەرەتایی وپێداویستیە سەرەکییەکانی رۆژانەی سوودمەندان .

سێیەم: دابین کردنی ژینگەیەکی لەبارو تەندروست بۆ سوودمەندانی ماڵی حەوانەوە لە رووی دەروونی و جەستەیی و تەندروستی و کۆمەڵایەتی .

چوارەم: پێشکەشکردنی خزمەتگوزاری چاودێری پاشینە بۆ سوودمەندان و لەمانە یارمەتیدانیان بۆ دۆزینەوەی هەلی کاری گونجاو .

پێنجەم: کردنەوەی خول و سیمینار و وۆرکشۆپ بۆ کارمەند و سوودمەندانی ماڵی حەوانەوە .

ماددەی (٥):

دەکرێ منداڵەکانی سوودمەندانی ماڵی حەوانەوە لەگەڵ دایکیان بمێننەوە ، تەنها بۆ نێرینە **(کور)** تەمەنیان لە **(٦)** شەش ساڵ گەورەتر نەبێت .

ماددەی (٦):

یەکەم: لیژنەیەك لە ماڵی حەوانەوە پێکدەهێندرێت بەسەرۆکایەتی بەرێوەبەر ، بۆ وەرگرتن و دەرچوونی سوودمەندانی ماڵەکە .

دووەم: دەبێت کارمەندان و سوودمەندانی نێو ماڵی حەوانەوە ، بەڵێننامەی هەڵسوکەوت و پاراستنی نهێنی کەیس و نهێنیەکانی ماڵەکە پڕبکەنەوە.

سێیەم : پێویستە سودمەندان پابەندبن بە رێنماییەکانی ناو ماڵی حەوانەوە و بە پێچەوانەوە رێککاری جێگرەوەیان بەرامبەریان دەگیرێتە بەر .

ماددەی (٧):

وەزارەت خزمەتگوزاری بۆ ماڵەکانی حەوانەوە لەگشت بوارەکان پێشکەش دەکات بە هەماهەنگی لەگەڵ رێکخراوەکانی ناوخۆیی ونێودەوڵەتی کە کاردەکەن لەم بوارە .

ماددەی (٨):

یەکەم : ماڵی حەوانەوە مانگانە راپۆرتی سەرجەم کارو چالاکیەکانی بەرز دەکاتەوە بۆ وەزارەت.

دووەم : لەبەر پێویستی ماڵی حەوانەوە بە سەرپەرشتی بەردەوام ، دەوام تیایدا بە سێ شەفتی فەرمی دەبێت ، و شەوانە بەلای کەمی چاودێرێك ئەم ئەرکەی پێ بسپێردرێت .

ماددەی (٩):

وەزارەت بۆ راپەراندنی کارەکانیدا سەبارەت بەماڵی حەوانەوە ، هەماهەنگی و هاوکاری پێویست دەکات لەگەڵ فەرمانگە پەیوەندیدارەکان و رێکخراوە ناوخۆیی و نێودەوڵەتیەکان .

ماددەی (١٠):

ئەم رێنماییە لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی **(وەقایعی کوردستان)** جێبەجێ دەکرێت.

کوێستان محمد عبدالله

وەزیری کارو کاروباری کۆمەڵایەتی

وەزارەتی دارایی و ئابووری
ژمارە: ٧٣٤٠ لە ٢٠٢٤/٧/٢٣

ئاماژە بە کۆنووسی لیـژنەی دەرکـردن و پێـداچونەوە بە ڕێنمـاییە داراییەکـان ژمـارە(١٠٥) لە ٢٠٢٤/٧/٢ سەبارەت بە خەرج کردنی شایستە داراییەکانی فەرمانبەران تایبەت بە شاند و سەفەر بۆ پارێزگاکـانی دەرەوەی هەرێمی کوردستان لە سنوری عێراقی فیدراڵ پەیڕەوی ئەم ڕێنمـاییە دەکرێـت کە سـەرجەم فەرمـانبەرانی ڕاژەی شارسـتانی و سـەربازیش دەگـرێتەوە ، بریارمانـدا بەدەرکـردن ئەم رێنمـاییەی خوارەوە :-

ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤
تایبەت بە خەرجی دارایی شاند و سەفەر

یەکەم: پۆلینەکان :

پۆلینی یەکەم: وەزیر و ئەوانەی لەو پلەیەدان گروپی (A)

پۆلینی دووەم: بریکاری وەزارەت و خاوەن پلە تایبەتەکان گروپی (B)

پۆلینی سێیەم: فەرمانبەران و هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ پلەی (یەکەم و دووەم و سێیەم) دەگرێتەوە بەپێی پلەکانی سیستەمی نوێی مووچە .

پۆلینی سێیەم: فەرمـانبەران و هێزەکـانی ئاسایشـی نـاوخۆ پـلەی (چـوارەم بەرەو خـوار) دەگـرێتەوە بەپێی پلەکانی سیستەمی نوێی مووچە .

دووەم:کرێی گواستنەوە :

پۆلێنی یەکەم: گەنجینە هەموو خەرجییەکانی دەگـرێتە ئەسـتۆی پشـت بەسـت بەو بەڵگەنامـانەی کە پێشکەش دەکرێن .

پۆلینی دووەم: کرێی ئۆتۆمبێلێکی تەواو بۆ چوون و گەڕانەوە .

پۆلینی سێیەم: کرێی سێ کورسی ئۆتۆمبێل بۆ چوون و گەڕانەوە .

پۆلینی چوارەم: کرێـی دوو کورسـی ئۆتۆمبێـل بـۆ چـوون و گەڕانەوە بـۆ پـلەی چـوارەم و پێـنجەم و شەشەم لەگەڵ نەقیب و ئەفسەرەکان و یەک کورسی بۆ پلەکانی خوارتر .

سێیەم:

١- دەرماڵەی نیشتەجێ بوون :-

پۆلینی یەکەم:گەنجینە هەموو خەرجییەکانی دەگرێتە ئەستۆ پشـت بەو بەڵگەنامـانەی کە پێشـکەش دەکرێن.

پۆلینی دووەم: تا بڕی (٢٥٠٠٠٠) دوو سەد و پەنجا هەزار دینار بۆیان خەرج دەکرێت بەپێی پسووله.

پۆلینی سێیەم: تا بڕی (١٥٠٠٠٠) سەد و پەنجا هەزار دینار بۆیان خەرج دەکرێت بەپێی پسووله .

پۆلینی چوارەم: تا بڕی (١٠٠٠٠٠) سەد هەزار دینار بۆیان خەرج دەکرێت بەپێی پسووله .

٢- **دەرماڵەی خواردن و گیرفان :-**

پۆلینی یەکەم:گەنجینه هەموو خەرجییەکانی دەگرێتە ئەستۆ پشت بەو بەڵگەنامانەی کە پێشکەش دەکرێن .

پۆلینی دووەم:خواردن بەپێی پسووله + (٥٠٠٠٠) پەنجا هەزار دینار گیرفان .

پۆلینی سێیەم: خواردن بە بڕی(٣٠٠٠٠)سی هەزار دینار بڕاوە بەبێ پسوله + بڕی(٣٥٠٠٠)سی و پێنج هەزار دینار گیرفان.

پۆلینی چوارەم: خواردن بە بڕی(٢٥٠٠٠) بیست و پێنج هەزار دینار بڕاوە بەبێ پسوله + بڕی(٢٥٠٠٠) بیست و پێنج هەزار دینار گیرفان .

چوارەم: ڕێسا گشتییەکان :-

١- دەبێ فەرمانی وەزاری یان کارگێری پێش وەخت دەربچێ بۆ ئەو ئیفاد کردنە و جۆری کارەکەی تێدا دیاری بکرێ و واژووی ئەو فەرمانگەی لەسەر بێت کە شاندەکەی بۆ دەکات و جگە لەو حاڵەتانەی لە ناکاو دروست دەبێت و واژووی ئەو فەرمانگەیەی لە سەر بێت کە شاندی بۆ دەکات .

٢- دەبێ ڕۆژانی ئیفاد کردنەکە پێش وەخت دیاری بکرێ کەبۆ چەند ڕۆژ ئیفاد کراوە جگە لەو حاڵەتانەی ناکرێت دیاری بکرێت .

٣- ئەو فەرمانبەرەی کە ئیفاد دەکرێ بۆ کارێکی پێویست هەر هەمان ڕۆژیش دەگەڕێتەوە دەبێ تەنها دەرماڵەی گیرفان و خواردنی بۆ خەرج بکرێ کە لە خاڵی (٢)ی بڕگەی سێیەم هاتووە لەگەڵ کرێی ئۆتۆمبێل بۆ دووسەر بەڵام ئەگەر ئۆتۆمبێلی میری بەکار هێنا ئەوا کرێی ئۆتۆمبێلی بۆ خەرج ناکرێت ئەگەر شاندەکە بە فڕۆکە ئەنجام درا ئەوا بەپێی پلیتی فڕۆکە کرێی هاتووچۆکەی بۆ خەرج دەکرێت بۆ هەردوو سەر

٤- ئەگەر ئەو کەسەی کە ئیفاد دەکرێت لەگەڵ خوێدا پێداویستی و شتی میری بگوازێتەوە پارە گواستنەوەی بۆ خەرج دەکرێت .

٥- دەبێ لەسەر نێردراو (الموفد) گشت لیستەکانی تایبەت بە خەرج کردنی دەرماڵە پێشکەش بکات لە ماوەی(٣٠) ڕۆژ لە بەرواری دەست بەکاربوونی لە کارەکەی و ڕێژەی(٢٥٪) لەو کرێیانە کەم دەکرێتەوە ئەگەر دواکەوت لە پێشکەش کردنیان تا ماوەی(٦٠) ڕۆژ و هەروەها کەمکردنەوەی ڕێژەی(٥٠٪) لە بڕی لیست کە پێشکەشی دەکات دوای ماوەی(٦٠) ڕۆژ ئەگەر لە دوای سێ مانگ پێشکەش کرا و هۆی ڕەوای لەگەڵدا نەبێت خەرج ناکرێت بەڵام وەزیری دارایی و ئابووری بۆی هەیە ڕەزامەندی بدات لەسەر خەرج کردنی ئەگەر پاساوی یاسایی هەبێت .

٦- بۆ ئەوانەی کە بەشداری دەکەن لە خول یان کارێکی تر بۆ ماوەیەکی درێژ تاکو ماوەی(١٠) ڕۆژ بەپێی ئەم رێنماییە شایستە داراییەکانیان بۆ هەژمار بکرێت و بۆ زیاتر لەم ماوەیە پێویستە رەزامەندی وەزارەتی دارایی و ئابووری وەربگیرێت بۆ ئەم مەبەستە

٧- بۆ خەرج کردنی کرێی نیشتەجێبوون بۆ ئەو شوێنانەی کە دورن (النائیە) و ئوتێلی تیدا نیە شایستە داراییەکانیان بۆ خەرج دەکرێت بەپێی پسوولە یان و بە ڕێژەی(٥٠%) دەرماڵەی نیشتەجێبوونیان بۆ خەرج دەکرێت .

٨- لەکاتی شاندکردنی فەرمانبەر لە هەر پۆلینێک بێت لەگەڵ پۆلینی سەرووی خۆی هەمان شایستە داراییەکان لە خواردن و نیشتەجێبوون بۆی خەرج دەکرێت وەکو ئەو بەرپرسەی کە لەگەڵی شاند دەکرێت .

٩- لەکاتی شاندکردنی فەرمانبەری گرێبەست بەپێی پۆلینی چوارەم شایستە داراییەکانی بۆ خەرج دەکرێت.

١٠-ئەم ڕێنماییە جێبەجێ دەکرێت لە ڕێکەوتی دەرچوونیەوە و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە .

ئاوات جەناب نوری
وەزیری دارایی و ئابووری

وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی
ژمارە: ٣٤٢٧ لە ٢٠٢٤/٧/٢٤

پاڵپشت بەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە یاسای وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی ژمارە (١٠)ی ساڵی (٢٠١٠)ی هەموارکراو بریارماندا بە دەرچواندنی ئەم ڕێنماییەی خوارەوە.

ڕێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢٤
هەمواری ڕێنمایی پێدانی چیمەنتۆ بۆ هاووڵاتیانی هەرێمی کوردستان
ژمارە (١)ی ساڵی (٢٠٢٢)

ماددەی (١):

بڕگەی (شەشەم) لە رێنمایی (١)ی ساڵی ٢٠٢٢ هەموار دەکرێت بەم شێوەیەی خوارەوە:

دیاریکردنی نرخی فرۆشتنی یەک تەن چیمەنتۆ بۆ کۆمپانیاکان بە (٥٨٠٠٠) پەنجاو هەشت هەزار دینار وە هەروەها دیاریکردنی نرخی فرۆشتنی یەک تەن چیمەنتۆ بۆ هاووڵاتیان بە (٤٥٠٠٠) چل و پێنج هەزار دینار.

ماددەی (٢):

ئەم ڕێنماییە لە رێکەوتی (٢٠٢٤/٦/٢٥) جێبەجێ دەکرێت، و لە رۆژنامەی وەقایعی کوردستان بڵاودەکرێتەوە.

کمال مسلم
وەزیری بازرگانی و پیشەسازی

ئەنجومەنی دادوەری

ژمارە: ٦٥ لە ٢٠٢٤/٧/٢٢

پشت بەحوکمی مادده (١٤- چوارەم) لە یاسای دەسەڵاتی دادوەری ژمارە (٢٣)ی ساڵی ٢٠٠٧ ، و ئاماژە بە نووسراوی سەرۆکایەتی دادگای تێهەڵچوونەوەی ناوچەی سلێمانی بە ژمارە (٧٠١٧) لە ٢٠٢٤/٧/١ وە نووسراوی قائیمقامیەتی قەزای ماوەت ژمارە (٢٠٧) لە ٢٠٢٤/٤/٣ وە (٤٢٢) لە ٢٠٢٤/٦/١١ وە لەبەر بەرژەوەندی گشتی و بە کۆی دەنگ بڕیاردرا بە :-

بڕیار

١- کردنەوەی (استحدث) دادگا لە قەزای (ماوەت) بە ناوی **دادگای بەرایی ماوەت**.
٢- ئەم دادگایە سەر بە سەرۆکایەتی دادگای تێهەڵچوونەوەی ناوچەی سلێمانی دەبێت .
٣- ئەم بڕیارە لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە .

دادوەر
عبدالجبار عزیزحسن
سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەری

وەزارەتی ناوخۆ

ژمارە: ١٩٤٢٥ لە ٢٠٢٤/٧/١٤

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٠٩ ، و ڕێنمایمان ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ تایبەت بەفراوانکردنی گوندەکان و گواستنەوەی شوێنیان و ئاماژە بە هەردوو نووسراوی پارێزگای دهۆک ژمارە (٢٨١٢) لە ٢٠٢٤/٥/٢٣ و (٣٢٧٥) لە ٢٠٢٤/٦/١٢ و لەبەر بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندابە:

بەیانی ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢٤

فراوانکردنی حەرەمی گوندی (باباو)

یەکەم:

فراوان کردنی حەرەمی گوندی (**باباو**) و چەسپاندنی لە سەر نەخشەی گادسترۆ لە ناحیەی زیلکان لە سنوری قەزای شێخان لە پارێزگای دهۆک بە ڕووبەری (١٧٢/١١/٢٣ دۆنم) لە سەر پارچە زەوی ژمارە (١) و ڕووبەری (-/٦/٢٠ دۆنم) لەسەر پارچە زەوی ژمارە (٣) کەرتی (٧٣/ باباو) کە ڕووبەری گشتی دەبێتە (١٨٨ دۆنم و ٤ ئولک و ٤٣ م٢) بە مەبەستی زیادکردنی بۆ سەر حەرەمی گوندی (باباو) وەک لە نەخشەی هاوپێچی نووسراوی پارێزگای دهۆک لە سەرەوە هاتووە بەپێی یاسا کاری کوژانەوە و دەست هەڵگرتن بکرێت .

دووەم:

ئەم بەیانە لە ڕۆژی بڵاوبوونەوەی لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) کاری پێ دەکرێت .

ڕێبەر ئەحمەد
وەزیری ناوخۆ

وەزارەتی ناوخۆ
ژمارە: ٢٠٤٥٤ لە ٢٠٢٤/٧/٢٢

دوا بە دوای بەیانمان ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠٢٤، و ئاماژە بە نووسراوی پارێزگای سلێمانی ژمارە (٥٧٤٦) لە ٢٠٢٤/٦/٢٤ کە پێیان ڕاگەیاندووین کە گوندی (ناوگردانی سپیکە) هەمان کێشەی ئەو (٢٨) گوندەی هەیە کە بە بەیانی سەرەوەمان فراوانکردنیان بۆ کراوە و ئاماژە بە بڕیاری ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی ژمارە (١٨)ی ساڵی ٢٠٢٣و لەبەر بەرژەوەندی گشتی بریارماندا بە:

بەیانی ژمارە (١٠)ی ساڵی ٢٠٢٤
فراوانکردنی حەرەمی گوندی (ناوگردانی کانی سپیکە)

یەکەم:
فراوان کردنی حەرەمی گوندی (**ناوگردانی کانی سپیکە**) و چەسپاندنی لەسەر نەخشەی گادسترۆ لە ناحیەی تانجەرۆی قەزای مەڵبەندی سلێمانی لە پاریزگای سلێمانی بەرووبەری (-/٥/١٥٧) سەد و پەنجاو حەوت دۆنم و پێنج ئۆلک لە کەرتی (٣١)ی ناو گردانی کانی سپیکە بە مەبەستی زیادکردنی بۆ سەر حەرەمی گوندەکە وەک لە نەخسەی هاوپێچی نووسراوی پاریزگای سلێمانیدا هاتووە بەپێی یاسا کاری کوژانەوە و دەست هەڵگرتن بکرێت
دووەم:
ئەم بەیانە لە رۆژی بڵاوبوونەوەی لەڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) کاری پێ دەکرێت.

ڕێبەر ئەحمەد
وەزیری ناوخۆ

وەزارەتی داد

ژمارە: ٣٤٤٢ لە ٢٠٢٤/٧/٢٣

بەیانی ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠٢٤

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی کە پێماندراوە لە ماددەی(٩) لە یاسای وەزارەتی داد ژمارە (١٣)ی ساڵی ٢٠٠٧ ، وە لەبەر بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندا بە :-

١- هێنانە کایەی (**فەرمانگەی دادنووسی گوێر**) لە سنوری کارگێری بەڕێوەبەرایەتی ناحیەی گوێر.

٢- ئەم بەیانە لە ڕۆژی دەرچوونی جێبەجێ دەکرێت و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

فەرسەت أحمد عبدالله

وەزیری داد

وەزارەتی داد

ژمارە: ٣٧٣٨ لە ٢٠٢٤/٨/١

بەیانی ژمارە (٨)ی ساڵی ٢٠٢٤

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی کە پێماندراوە لە ماددەی(٩) لە یاسای وەزارەتی داد ژمارە (١٣)ی ساڵی ٢٠٠٧ ، وە لەبەر بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندا بە :-

١- کردنەوەی (**فەرمانگەی دادنووسی ڕاپەڕین/ ئێواران**) لەشاری ڕانیە.

٢- ئەم بەیانە لە ڕۆژی دەرچوونی جێبەجێ دەکرێت و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

فەرسەت أحمد عبدالله

وەزیری داد

وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو

ژمارە: ٤٨٣٥ لە ٢٠٢٤/٧/٢١

بەیانی ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٢٤

پاڵپشت بەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە ماددەی (٥)ی یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠١٠ ، ولە پێناو بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندا بە :-

١- لێکترازاندنی هۆبەی ئاودێری (ڕانیە / سەروچاوە / سەنگەسەر) لە بەڕێوەبەرایەتی ئاودێری سلێمانی و لکاندنی بە بەڕێوەبەرایەتی سەرچاوەکانی ئاوی ڕاپەڕین بە هەموو مومتەلەکاتی.

٢- ئەم بڕیارە لە ڕۆژی (٢٠٢٤/٧/١٤) کاری پێدەکرێت و لەرۆژنامەی وەقایعی کوردستان بڵاودەکرێتەوە.

بێگەرد تاڵەبانی

وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو

وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی

ژمارە: ٤٣٥١ لە ٢٠٢٤/٧/١٤

بەیانی ژمارە (١٢)ی ساڵی ٢٠٢٤

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی کە پێمان دراوە لە ماددەی(٧)ی بڕگە(٢) لە یاسای وەزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتی ژمارە (١٢)ی ساڵی ٢٠٠٧ ، و ئاماژە بەنووسراوی ئەنجومەنی وەزیران / سەرۆکایەتی دیوان ژمارە (٧٦٨٢ لە ٢٠٢٤/٦/١١) بریارماندا بە :-

١- هێنانەکایەی (استحداث) کردنی (ماڵی داڵدەدانی ئافرەتانی هەرەشەلێکراوی (٧٢) کاتژمێری لە سۆران) سەر بە بەرێوەبەرایەتی چاودێری و گەشە پێدانی کۆمەڵایەتی سۆران بەمەبەستی زیاتر خزمەتکردنی ئەو دەڤەرە .

٢- ئەم بەیانە لە رێکەوتی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) کاری لە سە ر دەکرێت .

بەیانی ژمارە (١٣)ی ساڵی ٢٠٢٤

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی کە پێمان دراوە لە ماددەی(٧)ی بڕگە(٢) لە یاسای وەزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتی ژمارە (١٢)ی ساڵی ٢٠٠٧ ، بریارماندا بە :-

١- هێنانەکایەی (استحداث) کردنی (سەنتەری شیاندنەوەی ئاڵودەبووانی ماددەی هۆشبەر لە هەر شەش چاکسازییەکانی) سەر بە بەرێوەبەرایەتی گشتی چاکسازی کۆمەڵایەتی بە مەبەستی زیاتر خزمەتکردنی ئەو دەڤەرانە .

٢- ئەم بەیانە لە رێکەوتی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی وەقایعی کوردستان کاری لەسەر دەکرێت .

کوێستان محمد عبدالله

وەزیری کارو کاروباری کۆمەڵایەتی

وەزارەتی تەندروستی

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە ماددەی (٦) بڕگەی (٢) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ ، بڕیارماندابە:

بەیانی ژمارە (١٨)ی ساڵی ٢٠٢٤

- کردنەوەی(سەنتەری نەشتەرگەری چاندنی لوول پێچی گوێ) (زرع القوقعة) لە نەخۆشخانەی رزگاری فێرکاری سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی هەولێر.
- ئەم بەیانە جێبەجێ دەکرێت لە ڕۆژی دەرچوونیەوە ٢٠٢٤/٧/١٧.

د. سامان حسین بەرزنجی

وەزیری تەندروستی